

אוסף ארכיון

כנס מפקדי מעוזים -
לוח זמנים וסדר דוברים (המשטחה)

1. לוח הזמנים דבכיסוי להנצ' יהיה כדלקמן: -

- א. 0930 - 0955 - כיבוד הרשמה ודריבנסות
- ב. 1000 - 1245 - חלק א' של הכנס - סקירת ארועים ברמת האוגדה ובגזרת חט' 275
- ג. 1245 - 1315 - הפסקת צהרים וכיבוד
- ד. 1315 - 1700 - חלק ב' של הכנס - סקירת ארועים בגזרת זט' 14.

2. יהיה מקום לשאלות הבהרה וברורים לאחר סקירתו של כל מפקד מעוז.

ל"י

3. סדר הדוברים יהיה כדלקמן: -

- א. 1000 - 1005 - פתיחה ע"י מפקד האוגדה
- ב. 1005 - 1020 - ק. אג"מ אוגדתי
- ג. 1020 - 1030 - מפקד אגד ארטילרי 209
- ד. 1030 - 1100 - מח"ט 275 ומג"ד 16/68
- ה. 1100 - 1220 - מפקדי המעוזים בגזרה הצפונית
- ו. 1220 - 1230 - מג"ד 9
- ז. 1230 - 1245 - מח"ט 460
- ח. 1315 - 1335 - מח"ט 14
- ט. 1335 - 1345 - מח"ט 184
- י. 1345 - 1450 - מפקדי מעוזים בגזרה המרכזית
- יא. 1450 - 1500 - מג"ד 52
- יב. 1500 - 1515 - מח"ט 401
- יג. 1515 - 1615 - מפקדי מעוזים בגזרה הדרומית
- יד. 1615 - 1700 - דיון וסכום.

4. הדוברים מתבקשים להצטמצם בפרקי הזמן שנקבעו בלוח הזמנים.

כ ב ס מ פ ק ד י מ ע ר ז י ס

נערך ב-28 2 74 ברפיד ס

חלק א'

האלוף קלמן מגן

אנחנו לאחר שעברנו את הגדה המערבית של התעלה, ו-אוג' 252 התאגדה מחדש, אנחנו במסגרת הפקת הלקחים שכבר נעשים היום במסגרות השונות גם בחטיבות וגם בפיקודים נחזור חזרה לחלקים הראשונים של מלחמת יום-הכיפורים ומאחר והמפקדים מ-252 פיקור על התעלה בימים הראשונים, החלטנו לשחזר את מהלכי המלחמה על מנת להפיק את הלקחים ממלחמת יום-הכיפורים.

ראשית אני רוצה לקדם בברכה את כל הכוחות שחזרו חזרה ל-252 ושנית אני מבקש שכל מי שאומר פה יגיד בכנות ובסבלנות ויענה גם על כמה שאלות שבשלבם הראשונים, ישאלו ע"י כמה מפקדים.

תא"ל פי נקו

השיטה שאנחנו נעסוק בכנס, אנחנו נלך גזרה גזרה מתוך מגמה לגמור גזרה ולעבור לשניה. הזמן מוקצב וקצר מאד לכן, אני מבקש להתרכז בדברים העיקריים ופחות בדברים השוליים יהי לנו (מתוכנן לפחות) דיון חופשי שבוח אפשר יהיה להביע גם דעות וגם השקפות מעל תיאור הקרב ומהלכיו.

ק' אנ"מ (ס"ס) ז"אן אב"ד (כ)

אוגדה 252 אוגדה מרחבית שמופקדת על הקו במשך כל ימות השנה ובתוקף זה היתה מופקדת על הקו במשך מלחמת יום-הכיפורים.

אני אחזור ואציין כיצד היתה האוג' ערוכה.

אוגדה כללה בסדר"כ שלה 2 חט' טנקים, חט' 14 ו-חט' 401 ו-חט' מרחבית, מפקדת חט' מרחבית 275, שהיתה מופקדת על הגזרה הצפונית, כאשר הגזרה המרכזית חט' טנקים, חט' 14, חט' 401 באימונים באזור רפידיים, פרט לזה היו כוחות התעסוקה, שכללו, גדוד חי"ר, גדוד מחט' 16 ופלוגת נח"ל בסדר גודל בין 80-90 איש.

ההערכית בקו כאופן שגרתי היתה, מפקדת חט' 275 בגזרה הצפונית ומפקדת גדוד חי"ר עם כ-2 פלוגות חי"ר ועוד גדוד טנקים מחט' 14. בגזרה המרכזית מפקדת חט' 14 עם גדוד טנקים שהן 2 פלוגות ועוד פלוגת חי"ר, בגזרה הדרומית גדוד טנקים עם 3 פלוגות טנקים, פלוגת חי"ר מגדוד חי"ר ופלוגת הנח"ל. פה"צ מבחינת סד"צ עיקרי ההערכות בקו היו כ-89 טנקים, כאשר בגזרה הצפונית 32 טנקים, בגזרה המרכזית 25, ובדרומית 31. החט' העורפית היתה באימונים באותה תקופה גם היא בסדר גודל של 80-90 טנקים. זה היה המצב השגרתי הנכון לאוגדה עד ה-1 באוק'. ב-1 באוק' הועלחה רמת-הכוננות, מכל מיני סיבות הן מגילוי ריכוזי כוחות בגבול הסורי והן מהצטברות ידיעות, ורמת הכוננות באוג' עלתה והחט' הערפית חימשה בקו ניתנו הוראות לכוננות לחט', ולמעוזים להגברת עירנות, תצפיות, שינה בבגדים ונעלים וכל הסימנים האחרים להעלאת הכוננות.

תצפיות בקו החלו לדווח בשבוע 2-4 באוק' על כל אותם הדברים שניראו בקו כמו, ביקורי קצתים, פינוי המוקשים, קידום סוללות טילים. וככה שהזמן התקרב התגברו הידיעות וב-5 לחודש ניתנה הפקודה להכנס לכוננות ג' שזאת כוננות מלחמתית כאשר למעשה האוג' כבר היתה במצב הזה החל מה-2 לחודש המשמעות לכוננות ג' במרחב האוג' הורדת חט' 460 למרחב האוג' התחילה לרדת ביום שישי, ועד שבת בבוקר נמצאה חט' עם 2 חט' טנקים, גדוד מג"ח (?) במרחב רפידיים. בשבת ה-6 לחודש כאשר נערך דיון תוכניות בעיקר תוכנית "שובך, יונים" שזה תוכנית לתפיסת קו של מערך מוגבר יותר, הגיעה הודעה מפיק' דרום, מפקד האוג' ונמסרה לחט' על שעת ש' צפויה של המצרים 01800 ועל השלמת ההערכות בקו הקדמי של החט'. הקדמיות במתכונת "שובך יונים" עד שעה 1600.

הפקודות האלה התחילו להגלגל, בינתיים היה לנו במרחב העורפי, חט' עורפית 401 ו-460 השלימו את ההכנות שלהם גם כן להיות בכוננות. לא ניתנה פקודה להכנס לחט' העורפיות בקו לא ע"י הפיקוד וכמובן לא ע"י האוגדה. בשעה 0200 וכמה דקות פרצה המלחמה כאשר המצב באותו זמן היה שהחט' בקו היו בתהליך קידום הכוחות, חלק מהטנקים הגיעו למקומות, חלק עוד לא הגיעו, החט' העורפיות היו במרחב עם המתקנים שלהם כאשר השלימו את ההתארגנות כולם באזור רפירים.

עם תחילת ההפגזות או ההפצצות וכל שאר הפעולות החט' הקידמות 14 ו-חט' 275 התחילו לפעול עם הטנקים קדימה לכוון המעוזים, הארטילריה התחילה לירות וכל היתר במקביל ניתנה הוראה ל-2 החט' ל-460 ו-401 להתקדם מערבה בשלב ראשון לעבר כבוש הרוחב במגמה אח"כ בהתאם להתפתחות להכנס איתם באותה הגזרה שהם התמצאו תוך כדי תנועה שלהם התברר המצב והתמונה כפי שהצטיירה הייתה שהצבא המצרי תוקף לכל רוחב החזית, תוקפים לכל האורך ח"ר מצרי נמצא כבר בצידה המזרחי של תעלת סואץ לכל הרוחב, וביחוד המצב ביראה קשה באזור הגזרה הצפונית כאשר בדרומית פחות או יותר היה ניראה לפי הדיווחים שישנה לפחות איזה שליטה על מה שנעשה, במרכזית ובצפונית המצב יותר קשה. כתוצאה מכך חט' 401 גד' 99 הופנה לגזרה המרכזית, חט' 401 עם 2 גדודים 46 ו-195 הופנו לגזרה הדרומית, 460 עד גדוד אחד. לגזרה הצפונית וגדוד 196 הופנה גם הוא לגזרה המרכזית. הסד"כ של האוג' הנכון לאותו יום בשעה 0200 עם פרוץ המלחמה היה 290 טנקים בקו. עם קידום הכוחות וכניסת החט' לקו חט' 401 קיבלו את האחריות על הגזרה הדרומית כאשר ההיקף 3 גדודי טנקים 52, 195, ו-46, חט' 14 נשארה לפקד על הגזרה המרכזית כאשר הסד"כ שלה כלל גדוד 184, 79 ו-146 ו-חט' 275 עם גד' 9 כאשר נשלח אליה כח לתגבור כח לפירות. כשהוא הגיע לאזור הגזרה הצפונית הוא מנה 8-9 טנקים. יתרת הטנקים נתקעו בדרך.

בשלב הראשון של ה-6-7 לחודש למעשה מה-6 בשעה 0200 ועד ה-7 בסביבות 1100 בלילה נערכו לכל רוחב הגזרה אותם נסיונות של הטנקים ושל החט' לנסות ולאתר את אזורי הצליחה לנסות למנוע מהמצרים להתיישב באזורי המעוזים, ולחבור למעוזים, לפנות פצועים ולסייע למעוזים לכל רוחב הקו. למעשה עד שעות הלילה סביבות השעה 1000 לכל רוחב הגזרה הצליחו טנקים לחבור פרט ל-4 מעוזים לבודפסט, אורקל, לחצנית. לפי הידיעות שהיו לנו אז טנקים התקרבו לחצנית ולכתובה, לא חברו לחיזיון ולמזח למרות שהסביבה סביב המזח נותקה בגלל מיקוש על הציר לא חדרו פנימה. התמונה שהצטיירה באוג' באותו לילה בסביבות שעה 1200-1400 שהם חברו למרבית המעוזים, בחלקם פונו פצועים באותו אזורים שהיו סיורי טנקים על הסוללה בין המעוזים, לא אותרו גשרים ולא מוקדו צליחה רציניים - ובעת שעה המצב היה שפחות או יותר תחת שליטה ומצב קצת יותר קשה בגזרה הצפונית.

157 7 6

התמונה הזאת השתנתה לחלוטין כעבור שעות בערך, כאשר הסתבר שוב מדיווחים ומתצפיות שלא זו התמונה והמלחמה לעבר המעוזים ולעבר הסוללה המשיכה כאשר המצב נעשה קשה וקשה כל פעם הכוחות הגיעו פחות ופחות אל קו המים, והאפשרויות להתקרב למעוזים פחתו, כאשר סד"כ האוגדה שהתחיל עם 290 טנקים בשעה 0200 עמד ב-0300 לפנות בוקר על 110 טנקים לכל רוחב הגזרה, וגם זה עוד הלך ופחת לקראת 1000 1100 בבוקר.

בשלב זה כבר נעשו מסג' נסיונות לחלץ מעוזים. ב-7 בבוקר התחילו להגיע יחידות המילואים בסביבות שעה 1000 בבוקר הגיעה אוג' 162 וקיבלה את הפיקוד על הגזרה הצפונית, לקראת אח"צ בסביבות שעה 0400 קיבלה אוג' 143 ת"פ חט' 14 עם הכוחות אלה בגזרה המרכזית. אוג' 252 התחילה לפקד על הגזרה הדרומית עד 18 לחודש עד צליחת התעלה.

מפקד אגד ארטילרי

אני הייתי מפקד האגדה ארטילרי 209 בזמן המלחמה, האגד הארטילרי כלל 3 גדודי סדירים מסו 155 מ"מ עוד גדוד 12 קנים ו-2 גדודי מילואים גוייסו בשלב יותר מאוחר עם גיוס המילואים גדוד 160 מ"מ 485 וגדוד 120 מ"מ 285. ה-120 עם 4 סוללות ה-160 עם 3 סוללות.

במצב התחלתי הפריסה היתה פריסת בט"ש כאשר היינו פרוסים במצב שלי. גדוד אחד במקרה זה 404 בגזרה הצפונית, עם 3 הסוללות, סוללות בודפסט בתוך המעוז עם 4 קנים 155 ו-2 קנים 120. סוללות מתניעות 155 בקרון יורם (?), וסוללה מתניעת שלישיית במרוך 155 מ"מ. סה"כ גדוד 404 עם הקשתות. בגזרה המרכזית היתה פריסת סוללות כישוף 175 מ"מ של גדוד ~~האגד~~ לא אורגני של האגד. גדוד 55 175 מ"מ סוללה זו מכסה 32 ק"מ.

בגזרה הדרומית היו פרוסת 3 סוללות 155 של גדוד 402 בגזרת התעסוקה שלו סוללת הג'די סוללת קרת-מורא. (?) שהן מתניעות, סוללת מבדד 6 קנים. 155 מ"מ, סוללה שלישיית גדוד 402.

המפקדות, מפקדת אגד היתה כאן כרפידים מפקדות סדירות חטיבתיות ב-3 החטיבות, בלוח, טסה, ובגזרה הדרומית חפ"ק המיטלה. אנחנו היינו מתוכננים לתגבר את הקו עם 5 סוללות שהם 3 155 מ"מ טווח 21 ק"מ שהיו באזור רפידים באימונים, ועוד 2 סוללות 175 שהיו ברמת הגולן בפריסה בגלל ההתחממות שהיתה בקו שם העלו אותם צפונה השלמה לסוללה הזאת בגדוד 55. אלה לא יכלו להכנס עם המצב של כוננות "שובך יונים" לגזרתנו כי היו מצויות כאמור ברמת הגולן. מי שכן היה יכול להכנס זה הגדוד העורפי ותכף אני אעמוד על זה מתי הוא נכנס. הסוללות בבט"ש נאמור עסקו בנושא משימות אש סכנה כלילה למעוזים וכמשך היום ליווי סיורים פתיחות צירים וכדומה. זו היתה התעסוקה.

לקראת כניסה ל"שובך יונים" המשימות היתה דילוג סוללות הארטילריה אחורה לעמדות יירי, אחורה מס' קילומטרים בשביל לצאת מתחום קשתות האוייב, ועל מנת לא לחטוף אש מיד בעמדות שלפי הידיעות אי הערכה היה סיכוי לחטוף מיד בחובב ואמנם ככה זה היה. בגזרה הצפונית לפי הוראת המח"ט, הסוללות דלגו קודם והיו בדרך בחלקם לעמדות "שובך יונים" בחלקם הספיקו לפני שעה 0400 להכנס לעמדות "שובך יונים".

בגזרה המרכזית הן אמורות היו לעשות את זה לקראת שעה 0400 כמו הפקודה הכוללת באוגדה, בסה"כ עם פתיחה באש בשעה 0200 ע"י המצרים פתחו רוב סוללות החט"מ באש כעבור 2 או 3 דקות כל אחד לפי המשימות שהוכתבו ע"י המסך. בגזרה בתאום כמובן עם החט"מ. חלק לא הספיקו להגיע לעמדות למשל סוללת מרוך היתה בתנוחה והיא חטפה אש מיד ביציאה מהמעוז.

את הגדוד העורפי אנחנו הזזנו בשבת בשעה 1000. 3 סוללות שלו זזו לכיוון טסה. ההחלטה היתה לתגבר את הגזרה המרכזית עם 3 סוללות 155 מ"מ, הם זזו עם 4 מובילים ו-8 קנים על שרשראות. הגדוד הגיע עם סוללה ראשונה אחר הצהריים ז"א כשהאש כבר היתה ו-2 סוללות נוספות כשהאש כבר היתה בגלל זרם המובילים.

שאלה באיזה שעה ?

1430

תשובה: ב-1630 היה כל הגדוד בקו. סוללה אחת התחילה לירות כסביבות 0230.

זה היה שלושת עמדות "שובך יונים" המתוכננות לגדוד העורפי כך שהן לא נכנסו בדיוק לעמדות "שובך יונים" כי היתה אש בגזרה ולא יכלו להכנס בדיוק לעמדות המתוכננות, הן נכנסו על יד (בחלקם) היירי היה על משימות שונות ורבות, מאחר ליחסי כוחות הארטילריה היו 10 סוללות בשלב זה לעומת כ-200 סוללות שלהם, יחסי כוחות כאלה היו מסוככים למדי לפתור את כל הבעיות מבחינת ארטילריה היירי היה על מקומות מאותרים באזורי צליחה, בסיוע לחלק מהמעוזים ועל ריכוזי אויב בשטחנו, חלקו אויב חט"מ

ובחלקו אויב שריון כמו בגזרה הדרומית על ה-76 - באזור האגם המר. אנחנו ירינו בתקיפה הזאת כ-20,000 פגזים, המשמעות היא כ-500 פגז לקנה. במשך הימים הראשונים עד להגעת המילואים המשמעות הנוספת מזה הייתה שבגלל עומס רב של ירי הסוללות הפכו מיד להיות סוללות מוקטנות כתוצאה מתקלות טכניות שלא היו בנויות לכך, קנים הפכו להיות בעלי קליבר גבוה מידי ודיוק האש הפך להיות לא מדויק, הנושא של תקלות טכניות מבחינת הסדנים, מונגנוני ירי וכו', היה מצב שסוללות בחלקן היו במקוש 4 קנים עם 2 קנים והתוצאה בשטח הייתה דלילות באש.

עד להגעת המילואים כאשר אנחנו קיבלנו את הגרודים הראשונים 2 גרודים 175, מילואים שאותם הכנסנו לגזרה הדרומית כשקיבלנו אחריות אוגדתית על הגזרה הדרומית, זה היה ביום שני בבוקר, גודד אחד, גודד שני ביום שני בלילה פרסנו אותם מ-2 צידי ציר המטילה כביש הרוחב הם נתנו לנו את הרגל על הקרקע ואיפשרו את דילוג סוללות ה-155 ואת פינוי סוללות נברון ודברים אחרים שהיה קשה מאוד לעשות אותם אילמלא ה-175 שירו בקצב גבוה והרכה תחמושת.

פנוי הסוללות - אנחנו פינינו את הסוללות בגזרה הדרומית את סוללות הג'די את קרת-מורא ואת סוללת נברון אחורה בגלל הגעת אויב לטווח הסוללות או לקרב מנע אותם כמעט לדוגמא. סוללת מבוד הגזרה הדרומית טנקים היו מצפון לה בטווח 1500 נגמ"שים היו על הגרורות הפקודה הייתה לפנות את סוללת מבדד זה קרה ביום ראשון בבוקר הסוללה התפנתה עם הרכב שהיה לה ברגעים האחרונים והיכה להיות סוללה מתנייעת על כלים שעמדו באזור מפקדת הגודד במיתלה, ופעלה כסוללה מחנייעת עד סף המלחמה. סוללת קרת מורא דילגה, אחורה ופעלה מאזור כביש המיתלה ברוב המלחמה וסוללת הג'די דלגה אחורה ופעלה מכביש הג'די ברוב שלבי המלחמה. בגזרה הדרו מית גם כן היו תוזוזות אחורה כתוצאה מהתקדמות אויב שום סוללה שלנו לא נשטפה ע"י טנקים אלא הספיקה לצאות בזמן ולפעול עד הסוף, פה לנברונים שנפגעו וקנים שלהם בגזרה הצפונית, בגברון צפוני נפגעו קנים בגזרה הדרומית במבדד הכל נגטש ונכבש ע"י המצרים.

לגבי סיוע אוירי - סיוע אויר בחלק הזה של המלחמה היה דליל אנחנו דרשנו הרבה סיוע אויר לא פסקנו ללחוץ היה ברור לנו שעיקר הסיוע האוירי הולך לגזרת רמת הגולן, אם כי לא אמרו לנו את זה בפרוש אבל זה היה ברור.

קיבלנו סיוע אויר בטיפטוף. למשל, מוצבי מילנו דרשו דרישת סיוע אויר ראשונה בשעה 1630 זו הייתה הדרישה הראשונה שאותה העברנו ישירות למטכ"ל ועקפנו את הפיקוד כדי לקצר את התהליך וסיוע אויר בהמשך הגיע בדלילות רבה ולא היה יעיל כתוצאה מהגנת טילים בכל האזור הזה. כל האזור שאנחנו מדברים עליו הוא אזור מוגן טילים השיטה שיכלה להיות יעילה מבחנתם הייתה שיטת ה"קלע" כלומר זריקת הפצצות או החימוש מרחוק, כתוצאה מזה לא מדויק בגלל הגנת טילים. דבר נוסף אם זה היה הפצצה זה היה מגובה רב זה לא היה יעיל ובמקרים מסוימים כמו בגודד של שובל הם אף פגעו בכוחותינו, בטנקים. הסיוע האפקטיבי הראשון היה לנו בגדה המערבית ברגע שתקפנו את הגזרה של הפ"ק ארמיה 3 והסביבה עד אז אי אפשר לומר שהיה לנו סיוע אויר משמעותי, ואנחנו מבינים את הסיבות אני צריך לציין פה רק שמבחינת תוספת סד"כ אנחנו קיבלנו 2 סוללות מ ספות מבה"ד 9, שאותם זיבדנו, תיחמשנו, אורגנו במשך שבת והזזנו אותם קדימה לקו הגזרה המרכזית בשבת בערב ראשון בבוקר, אחת הגיעה לקו ואחת נתקעה עם 3 קנים כי הם נעו על שרשראות וזה שרמן אני מזכיר. לכן, הם לא התבטאו בימים הראשונים של המלחמה אלא לאחר שתיקנו.

סה"כ כאן ירינו הרבה לטובת המזח בגזרה הדרומית, לטובת מפצח, מעוזי המיתלה ובגזרות האחרות כשהטוחים נעשו בחלקם הגדול ע"י מפקדי מעוזים שתיקנו את האש ואנחנו יודעים שזה היה משימה כמעט בלתי אפשרית מאחר ורוב המעוזים היו תחת אש ארטילרית שלהם והיה קשה להבחין מה זה שלנו ומה זה שלהם, למה לתת תיקון זאת הייתה בעיה, ואפילו ספירת הזמן מהרגע שאותה מודיע ירה עד הרגע

שהפגז מגיע אנו יעיל כי המצרים יורים רוב הזמן וקשה לדעת מה פגזים שלנו. אלה היו הארועים העיקריים של האגד, אני לא ממשיך לפרט נושא הצטרפות המילואים כי לגבי המילואים הוא פחות משמעותי.

שאלה גם אני הייתי בהרגשה שלא היה סיוע אויר מסתבר שהם ירדו בכמות של קרוב ל-200 מטוסים. תשובה: 194 גיחות לפי דברי מפקד חה"א. אנחנו לא ידענו מזה הפעילות היתה חיל האויר. הם פעלו על בסיסי טילים ועל מטרות בעומק ולא על הקו הקדמי כמעט לפי דברי מפקד חיל האויר בכנס ספ"כ הם פעלו גם על וקו הקידמי. בידם אנחנו לא הרגשנו בזה כי היתה מהומה כל כך גדולה שלא ידענו מה יורה ומה נוהל, על כל פנים הם לא עידכנו את האוג' שהם פועלים הם פעלו בצורה חפוזה כמונו לא מספיק מוכנים ולא מתוכננים, וכחוצאה מזה כנראה גם לא יעילים במיוחד.

תא"ל פינקו

מה שאנחנו לא נותנים פה זה פעולות האוייב מתוך הנחה שאלה שנוגעים בדרך ולחלק שלהם ז"א מול המעוזים הפעילות של האוייב נראו. הצבא המצרי היה ערוך במשך השנתיים האחרונות עם 5 דיוויזיות על קו התעלה, מהצפון ועד הדרום שהמשמעות של דיוויזיות זה שבכל אחד 3 חט' חי"ר, חט' ממוכנת, חט' טנקים לכל חט' חי"ר גדוד טנקים בעומק כמובן מול סה"כ הסר"כ שצה"ל העמיד מולם היה להם עוד 2 דיוויזיות משורינות שכל אחת בת כ-230 טנקים ועוד דיוויזיה ממוכנת שבאה לביטוי. דיוויזיה לגזרה הדרומית. גם בגזרה של ארמיה 2 וגם בגזרה של ארמיה 3 היה עוד חט' טנקים עצמאית שפעלו ובאזור של האגמים חט' נחתים עם רכב משוריין. פעילות האוייב כל חמשת הדיוויזיות התחילו לפעול במכה אחת מול קו המעוזים והקו הקירמי כאשר פעולות של המעוזים והיקף המעוזים אתם מיכירים אותם, ועוד נשמע אותם פה, עם לספור כמות בני אדם סה"כ היה לנו 30 מעוזים מהם 16 מאוישים ו-14 ריקים עם תצפיות כאשר כמות החיילים זה גדוד של חט' 16 ועוד פלוגת נח"ל שבעצם זה מה שאישי אם נספור את כל האנשים במעוזים זה פחות מ-500 ובאופן מעשי בשעה 0200 היו רק טנקים בתוך אורקל. בשלב מאוחר יותר הצטרפו טנקים לבודפסט לראט סודר ולמזח. כל יתר הטנקים פעלו בין המעוזים ואת תאור הפעילות נשמע בהמשך.

מח"ט 275 / אלקש

אני רוצה לעמוד כאן על אופי הלחימה של המעוזים במסגרת החט'. גזרת החט' השתרעה מהים ועד לאזור של מחצית האי אל בלח. דרומה לאזור מפרקת. סה"כ היו 7 מעוזים כאשר אני לוקח את אורקל כמעוז אבל יש לומר שהאורקלים התחלקו ל-3 - אורקל א', אורקל ב', ו-אורקל ג', כאשר האיוש היה באורקל א' מלא, אורקל ג' מלא כולל הטנקים ואורקל ב' מדולל 7 אנשים. לתקן, היו שם 3 טנקים שלושת הטנקים של גדוד 9. המעוזים השתרעו מאזור חוף הים, טרקלין שהוא נתפס מידו בוקר ע"י כח שיצא מבודפסט, היו כאן 4 אנשים בפיקוד סמל שתפקידם העיקרי היה להיות פה מחסום מפני מטילים או מפני עוברי אורח לא לעבוד כציר תיירים וכמובן עם תצפית לגבי כל המפרץ עם ערב היו מתחלפים ע"י האנשים מבודפסט במקום הזה כדי לאבטח. סה"כ הוא היה מאו"ג מעוז אימונים כאשר כל כוח אשר הגיע הנה התאמן במעוז הזה. בודפסט עצמה מעוז מול פורט סעיד כאשר היו בו כ-45 תותחנים היו בו 4 תותחים 155 מ"מ נייחים בין העמדות עוד פלוגה של 120 מ"מ כאשר האנשים היו ד-תכליתיים גם על 155 וגם על 120 בסדר גודל של 23 אנשי חי"ר עוד חוליה של 10 חיילי חיל הים אבל מידי פעם במקום נשאר כ-6. האורקלים הזכרתי מחלקת הטנקים, לחצנית, כתובה, מילנו ומפרקת היו תפוסים ע"י גדוד 68 מחט' 16.

אלקש
14/30

(3-1)

לתפוס עמדה, קשה היה להשתלט על זה. בסופו של דבר יצרנו איזושהי שדירה ויצאנו החוצה, 6 טנקים פלוס נגמ"ש של מ"פ חרמ"ש מפלוגה י' שצוותה אלי. יצאנו החוצה לכוון "יורם" ולאור כמות הכוח שהיתה בידינו שינתה ההחלטה והוחלט שלא לפרוץ צפונה אלא לנוע לכוון "מרתף" להתארגן.

גענו לכוון "מרתף", כאן התחלתי לרכז, לראות מה נשאר לנו מהגדוד, ולמעשה כשירים הצלחתי לקחת 2 טנקים, וזו היתה התמונה ביום ראשון בבוקר, כאשר קודם דובר פה על טנק שנסע ולא עצר. זה אחד הטנקים שיצא מ"אורקל", טנק זה היה עם נהג כאשר בצריח שוככים 2 פצועים. הטנק היה פגוע לגמרי עם חורים מ-ר. פי. ג'י. וכלי אנטנות, ולמעשה הנהג הוציא אותו החוצה, הוא עבר את כל הציר, את קנטרה, כך שבבוקר פגשתי אותו ב"מרתף". אני עמדתי על הכביש עד שהוא הבין שהוא צריך לעצור, כמעט דרס אותנו. עליתי וראיתי את הפצועים ושהטנק אינו כשיר, והוא יצא לתאג"ד ולגש"ח לתקן את עצמו. מפה והלאה, המשיך הלחימה של 460 לא שייך לנו.

מח"ט 14, תא"ל אמנון רשף

חט' 14 שלטה ממרכז האי אל בלח ועד רס מאלב בדרום, כאשר הגזרה החטיבתית התחלקה ל-2 גזרות משנה הגזרה המרכזית מחצי האי אל בלח ועד צפון ל"בוצר" באחריות גד' 184, והדרומית, מהאזור שצפונית ל"בוצר" עד רס מאלב. בשבוע הראשון של אוקטובר סדר ההתרחשויות היה כפי שתואר קודם, כאשר מצד אחד היתה פעילות מצרית מוגברת שהתפרשה לאור התרגיל שכביכול בוצע, כאשר אנו מצדנו הגברנו את הכוננות לכוננות מיידית בכל החטיבה. יצאו הוראות יותר חמורות ואח"כ היתה הקלה ואח"כ שוב החמרנו. באופן מעשי החטיבה היתה בכוננות מירבית. ביום שישי קבלנו פקודה לכוננות מלחמתית שבאופן מעשי המשמעות שלה היתה בעיקר להחזיר אותו אלמנט שהיה בחופשה חזרה. פרט לזה כל הסגל היה נוכח במקום וגם הצוותים שהיו בחיץ היו צוותים רזרביים. ביום שישי בצענו מרדף אחרי חוליה של מודיעין מצרי שחצתה. עסקנו בזה כל היום, תפסנו אותם. ניסיתי לבדוק לפני מספר שבועות אם יש לה קשר למלחמה, כפי הנראה שלא.

ביום שבת בשעה 0800 בבוקר התקיימה קבוצת פקודות אצל מפקד האוגדה ב-1200 קוימה קבוצת פקודות חטיבתית. הנושא המרכזי בקבוצת הפקודות היה רענון "שוכך יונים" עם שנוי אחד מסויים שהחלק הדרומי של הגזרה הדרומית, מהאזור שמדרום למבדר ודרומה עד רס מאלב, הוכן לגדוד 424 שאתו קבלנו ביום שישי. בנוסף לכך עמדנו על הוראות הכוננות. ממש בסיום התדריך קבלנו הוראה על כוננות לספיגה. מיד פזרנו את הפורום. מג"ד 184, רס"נ שאול שלו ז"ל, נסע מיד לגדוד והפעיל את המערכת. מג"ד 52 שהמפקדה שלו היתה במתלה ניגש לסמג"ד והעביר לו את ההוראות. בשעה 1347 נשמע "בבן" מהגזרה הדרומית ניסינו לאתר מה בדיוק מתרחש וכעבור כמה דקות ראינו תמרות עשן בקרבת מפקדת הגדוד בטסה.

לאחר תחקירים, המצב כפי שהיה בשעה 1400 - בגזרה המרכזית היו 2 פלוגות טנקים. אחת ב"הברגה" ואחת ב"נוזל", פלוגת חרמ"ש ב"טלביזיה" בשלבי התקפלות אחורה בהתאם לתכנית "שוכך יונים", סוללה ארטילרית אחת בת 4 קנים ב"כישוף".

בגזרה הדרומית - 3 פלוגות טנקים מצוה, נוצה ו"כצידה" - 3 סוללות ארטילריות. באזור הג'ידי קארת למורה והנברונים ב"מפדה" - 6 קנים. בשעה 1400 או מספר דקות לפני 1400, כשהתחילה המלחמה - המצב היה שהפלוגה ב"הברגה" היתה בשלבי תנועה לחניון יום, כאשר מחלקה בפיקוד המ"פ היתה בתנועה לעבר העמדות. הפלוגה ב"נוזל" בתנועה לעבר הטנקים, הפלוגה ב"

ב"טלביזיה" בשלבי הנועה לטסה, הפלוגה ב"מצודה" בשלב הלכיה אל הטנקים, הפלוגה ב"נרצה" אחרוני הטנקים יוצאים כבר מהתעוז, והפלוגה ב"צידה" - אנשים בדרך לטנקים או ליד הטנקים, ואז נפלו שם הפצצות. במעוזים - סה"כ כל המעוזים קיבלו 10-15 דקות לפני הלחימה את הפקודה לכוננות לספיגה, מרביתם הצליחו להיכנס לכוננות לספיגה, חלקם לא הצליח לקפל את התצפיות מהמעוזים המדוללים. עם הפתיחה באש רצו כל פלוגות הטנקים כל אחת למקומה, או מחלקות למקומם ובוזה התחילה למעשה הלחימה. נקודה נוספת שאני רוצה להדגיש - שבהגיע חלק מפלוגות הטנקים לרמפות הנמצאות ק"מ וחצי עד שניים וחצי ק"מ מהתעלה בחלק מהמקרים בהגיע הטנקים לרמפות הם כבר נתקלו בחוליות של ציירי טנקים והתחילו בלחימה לשם תפיסת העמדות.

נק" נוספת - בשעה 1600 היתה התקפה של כגדור חי"ר על "טלביזיה" אנו לא יודעים אם הם הגיעו רגלית או במסוקים, אין לנו שום אימות לגבי מישהו שראה מסוק באותו שלב. פלוגה ח' נעה לעבר הרמפות בצומת "חזיון" ופתחה באש, פלוגה ז' המ"פ עם 2 מחלקות נע לעבר צומת "דיזי" ופתח באש לעבר "פורקן", הסמ"פ עם מחלקה נע לעבר "מצמד" והתמקם באזור "לכסיקון" - "טרטור", פלוגה ג' 2 מחלקות נעו לעבר העמדות שלהם בדיונות, מחלקה אחת לעבר "בוצר", פלוגה ב' 2- טנקים לרס טורר, יתרת הפלוגה לצומת "מפצחים", פלוגה א' - מחלקה לתוך המזח ויתרת הטנקים לרמפות באזור "ניסן". בגזרה המרכזית היו רק 2 פלוגות טנקים ואנו קבלנו את הפלוגה השלישית, פלוגה שהורכבה בבי"ס לשריון במסגרת חט' 460. הכח הזה הגיע ב-1700 לטסה, לאחר מכן הוא נשלח לעבר צומת "דיזי". ב-1730 הגיע גדוד 79 עם 22 טנקים (2 פלוגות). תמונת המצב כפי שהצטיירה: ב"חזיון" הולך קשה מאד, לא הצלחנו להגיע למצב של חבירה, היו פה הרבה נפגעים. המצב במעוז "פורקן" היה יותר טוב, באותו שלב היה פצוע קל אחד אבל "פורקן" דיווח על איתור צליחה באזור "מצת", ולכן לאור זאת החלטתי לשלוח לאזור "מצת" פלוגה בפיקוד מג"ד 79, ופלוגה נוספת, השניה שלו, בפיקוד סמג"ד 184, לשלוח אל מול "חזיון" ב"חזיון" המצב היה נואש. יותר מאוחר, בשעה 2100 לערך, הגיעה הפלוגה ה-3 של גד' 79 מחט' 460 בפיקוד הסמג"ד ואותה שלחתי לאזור החווה הסינית. המצב שהצטייר לי מאזור המעוזים באזור "מצמד" לא היה שום אויב קונקרטי היה לנו את הכוח של סמ"פ ז' שסייר, אבל בכל הפער שבין "פורקן" ו"מצמד" לא היה ידוע לנו מה מתרחש וחששתי מאפשרות שיש כאן חדירה של האויב. לכן תדרכתי את הסמג"ד 79, רס"נ יעב"ז"ל, והוא ירד על ציר "עכביש" לצפון החווה הסינית כסיור משוריין נמגמה לאתר צליחה. זה היה ב-2100 לערך.

הוא ביצע את זה. יותר מאוחר התגבר אצלי החשש, כיון שקצת לפני זה שלחתי 4 טנקים עם נגמ"ש צפונה במגמה לסייר. סמ"פ ז' אמר שהכל בסדר ולאחר מכן נותק הקשר. זה היה בערך בשעה 2230/2300. הצורך בשיקום גד' 79 גבר. גורם נוסף שקבלנו זה פל' חרמ"ש של חט' 460 שהגיע אלינו. כל הזמן היו כאן דיווחים שיש כאן רעשי טנקים. לכן שלחתי את הפלוגה לאזור שמצפון ל"הברגה" בכדי שהיא תאבטח את האגף ואת האזור גבול הגזרות הבינ-חטיבתיות. בסביבות חצות 0100 בלילה הגיע לגזרה גד' 196 עם 17 טנקים שהוא קיבל את המשימה, לאור המצב הקשה שהיה כאן, וכתוצאה מזה שמג"ד 79 היה כאן הוא קיבל את ההוראה לנוע, להיכנס לכביש החת"מ ולפעול במרחב הזה, מול "חזיון" וגם מדרום לציר "חביבה" שהיה כאן. הסמג"ד של הגדוד יתאר אח"כ את הפעולה. זה היה המצב בלילה. בבוקר היינו כאשר הכוחות היו באזור הצמתות, קצת יותר מזרחה במגע תצפית רחוק עם האויב. מגע לא הדוק קויים גם ביום ראשון. בשעה 1755 הגזרה עברה ת"פ חטיבה 401.

ביום ראשון אחת"צ הגיעה אוגדה 143 היא קבלה אחריות על הגזרה המרכזית. המשכנו להישאר בחלק הקדמי כאשר הם קדמו כבר גדודים על הצירים. ביום שני בבוקר חט' 14 התייצבה כשהיא נמצאת: גד' 79 ב"נוזל" - סגול 210, ובאזור שמדרום לזה גד' 184 היה באזור "חמוטל" - "מכשיר". אני רוצה לציין שהחטיבה 600 היתה מדרום, חטיבה 421 - מצפון, חט' 460 עברה את 421 ונעה

י"ק פ"ב

ונעה מערבה לעבר "חזיון". ביום שני בבוקר, באופן מעשי פעלו 2 אוגדות באזור הזה. ביום שני לפנה"צ קבלנו הוראה לרדת לגזרה הדרומית. ולאחר מכן חזרנו ולפנות ערב הגענו לאזור יוקון. לקראת שחר קבלנו הוראה להערך באזור "טליסמן", ביום שני בערב נותק הקשר עם "חזיון", הקשר הקוי עם "חזיון" נותק במוצ"ש, עם "פורקן" ו"מצמד" היה לנו קשר עד יום שני בלילה.

מה שקשור לחדירה ופינוי מעוזים - ברור שבמוצ"ש אף אחד לא חשב על פינוי המעוזים כיון שזה לא תאם את תפיסת ההגנה. ביום ראשון התחלנו לחשוב. המצב ב"חזיון" לא איפשר הגעה של טנקים, ולמעשה 2 פלוגות כבר נפגעו בצורה קשה תוך כדי נסיון התקדמות המצב ב"פורקן" במוצ"ש היה שפיר. היה פצוע קל שלא מחייב פינוי. כשכבר ראינו שזה כדאי כל האזור הזה היה מוקף באויב. (זה יום ראשון) אפשר היה לפנות ב"מצמד" וב"לקקן". הוריתי ל"לקקן" להיות מוכן לפינוי, התייעצתי עם "מצמד". "מצמד" טען שהוא לא יכול להעמיס את האנשים שיש לו על הכלים. היה לו שם נגמ"ש, זחל"מ, טנדר שאותו אני אוריד מהחשבון.

ניסיתי לשכנע אבל לא רציתי לאלץ אותו. זה למעשה ענין של קור-רוח, שיקול וקצת ממזריות שמאפשר יציאה. הוא לא היה מעונין לצאת. הצעתי לו לנצל את השרטון, לחבור ל"לקקן" ומ"לקקן" הם ימשיכו על ציר "עכביש". היתה אותה תשובה. הוא החליט שכדאי להישאר ב"מצמד" לא התכוונתי לחייב אותו ולכן הוריתי ל"לקקן" להתפנות. "לקקן" התקפל בצורה מסודרת ועלה על ציר ה"עכביש" (כעבור $3/4$ שעה הגיע לטסה. ביום שלישי בבוקר ציינתי שהיינו באזור "טליסמן". הקשר עם "חזיון" למעשה נותק לאחר שהם אמרו שהם מוכרחים להיכנע. זה הביא את "פורקן" לקונסוליום, אח"כ מאירק"ה יפרט, ובעקבות השיחה והדיון במעוז הם בקשו להתפנות. סכמנו עם מאירק"ה את ציר הנסיגה והוא כפועל הגיע עד האזור הזה, מדרום ל"חביבה" ל"טליסמן" ומכאן הוא נחלץ ע"י טנקים ונגמ"שים של גדוד 184.

סגן אבי צירי רופא מעוז "חזיון".

אני הרופא של "חזיון": אני הייתי הרופא המחליף של הגזרה המרכזית מה-17 לספטמבר, כולל "בוצר". הייתי קודם ב"פורקן", אח"כ "מצמד", "לקקן" עדיין היה מדולל, ו"בוצר". ביום חמישי הגעתי לגדוד, לטסה. הייתי צריך להחליף את הרופא הגדודי. לא איפשרו לו לחזור הביתה ונשארתי יחד איתו. ביום שישי בלילה נאמר לי שלמחרת אצטרך להגיע ל"חזיון" משום שאין שם רופא. ציוד רפואי לא היה שם, לכן נסע חובש בלילה לבאן, הביא את כל הציוד, וביום שבת בבוקר חיכיתי לרכב שירד בחזרה לקו. הייתי צריך להשתחרר ממילואים ביום ראשון. אכלתי ארוחת בוקר טובה כי ידעתי שבמעוזים יש הרבה דתיים ולא יאכלו שם. הרופא הגדודי ארגן אוטובוס שיביא מ"הברגה" או מ"נוזל" 10 אלונקאים לתאג"ד שלו, היה ידוע על כוננות ג', התחילו לפנות את הבנות מטסה והתחיל לארגן את התאג"ד בערך ב-1100-1200 הגיע האוטובוס וירדתי עם הנהג ל"חזיון". לפני שירדתי טלפנתי ל"פורקן", שם ישב חבר. הוא אמר שאעשה לו טובה ואקפוץ לרגע. החלטתי לנסוע ישר ל"חזיון". כשהגעתי זרקנו את כל הציוד בכניסה והתחלתי לחפש חבר"ה, אף נפש חיה לא היתה בחוץ. נכנסתי לבונקר הראשון שראיתי, זה היה במקרה בונקר תאג"ד. כולם ישנו זה היה בסביבות 0100. המשכתי ללכת, לא הערתי אותם, הם ישנו טוב. הלכתי לבונקר חמ"ל שלא היה לו קשר ישיר לבונקר תאג"ד, וישב ליד הקשר סגן מאור איציק. הוא ישב עם מכנסים קצרות גופיה, טנדלים. אמרתי. אני הרופא. הוא אמר מה אתה עושה פה. אמרתי לו אתה לא יודע שיש כוננות ג'? הוא ענה. אני לא יודע.

שאלתי

2 לוחמים הכי טובים בהרגו והמפקד יצא מכלל פעולה וגם השאר לא היו בסדר. 2 המצ"שים כמובן לא הועילו הרבה, כולל מפעיל הגנרטור. טבח הביא פעם אחת סנדוויץ וזהו. הוא נהרג אח"כ. כל אותו זמן הייתי עם הפצוע, לא יכולתי לעשות הרבה.ה.

ביום שני בערב השתרר שקט ואז מקס אמר באינטרקום שפעל חלושות... כן, אפשר לציין שעם התחלת ההפגזות האיוורור הפטיק לפעול, הגנרטור הפטיק לפעול. מקס צעק באינטרקום שנכנעים, להפסיק לירות. רמתי התעורר באותו רגע ושמע את מהלך הענינים ~~הוא יצא ראשון, אתו יצאו~~

עוד 8-9 והם נרצחו, שמעתי כמה צרורות ארוכים עם צעקות. כשהבנתי שבקרב הזה אין שבויים החלטתי לא לצאת ~~נוזלים- נגמרו לי~~ וכן הומרי ארבעה. עבדתי כל הזמן בחושך. בשלב מסוים הגיע מכוון המקלחות דני ועוד חייל בשם יששכר שנשאר בחיים. החובש אמר לי להביא את יחור. היו 3 לוחמים שם אני והפצוע. היינו חמישה.

יום שלישי בבוקר יצאנו החוצה היה שקט מידי פעם מטוסיים באו. החברה אמרו לי שהרבה מטוסיים נפלו שם. אמרו לי שיש ראש גשר ררומית לחזיון. את חזיון השני המדולל הם תפסו תיכף וירן עלינו מהצד. ביום שני לפני הכניעה של הקבוצה של מוריס קיבלנו פקודה להיכנס פנימה מארטילריה שמתחילים ברטק אויר, פעם ראשונה ששמעתי את המושג הזה, שאלתי את רמתי מה זה רטק אויר הוא הסביר לי, תתחיל רטק אויר והמצרים נכנסו פנימה. לא היה מי שיעכב אותם. מרגע זה כל 4-5 איש היו בבונקר אחר לא ידעו מה קורה עם השאר. אני שמעתי שהורגים את הקבוצה של הקשר מבונקר חמ"ל. את הקבוצה של הסמל פינחס תפסו ביום שלישי בבוקר נכנעו 5 איש. אנחנו נשארו 4 אחד הלוחמים יצא ונתפס לבד. החזקנו מעמד. פשוט לא נכנסו לחוץ הבונקר עד יום שלישי בערב. לציין שהפתח הזה נסתם מיר ביום שבת ע"י פגיעה ישירה והתמוטט. בפתח השני מונם שני בערב עד יום שלישי בערב כל הזמן נעו מצרים. ראינו אותם מרחק 2-3 מטר לא זזנו. תוך כדי זה רמתי ביקש כל רגע דברים, היה קשה מאד.

~~היה ברור שלא נצא משם, בשלב מסוים ב-3 בערב נכנס חייל ערבי ללא חגור ללא נשק רק עם גפרור~~

או נר. כרגע שהוא גילה את יששכר, פרץ בצעקות, אימים יששכר שלשל אחריו רימון הרג אותו וכך התגלנו. לא עברו שניות והם הרביצו רשף אחד של אויר לפתח. יששכר שהיה קרוב נכאה בפנים ובכתף. הבונקר נתמלה עשן וסירחון. הייתי מוכרח לנשוף את זה. קיבלתי חבטה אני לא זוכר מה היה מצאתי את עצמי מאוחר מאד בלילה מחתת לאחת המיטות על הרצפה. כשאני מתנשם לא יכולתי לנשום. התחיל חום נורא בתוך הבונקר ראיתי שהכל נשרף סביבי. התחלתי לחול החוצה היה לילה והתיישבתי בפתח של הבונקר שהיה קצת נמוך מפני הקרקע רק עם האף בתוך האויר החופשי. כרגע שלא יכולתי להחזיק מעמד מהחום יצאתי החוצה והתיישבתי בתעלה. אני מעריך שזה היה ב-12-1 בלילה. עשן הכל שרוף מסביב אין נפש חיה, מידי פעם הייתי שומע שיחות ערביות קללות, צעקות קצת נק"ל פה ושם. לא זזתי, ניסיתי לנוע לבונקר חמ"ל אבל ראיתי שגם שמה הפתח מוציא עשן שחור ואש וכנראה שאף אחד חי לא נמצא שם. נמנמתי חליפות עד הבוקר. בבוקר החלטתי לצאת לא ראיתי אף ערבי, גם לא יהודי חי. במרכז המעוז היתה ערימת גזיות, בערך 10. הבנתי שזה אותם חברי שיצאו מבונקר חמ"ל. ניסיתי לחזור חזרה לבונקר שלי לראות מה עם הפצוע. זה היה בלתי אפשרי להיכנס היה חום לוהט ביותר. 2 הרוגים שנהרגו במהלך הקרב ראיתי באותו מקום איפה ששמו אותם מקורם. אחד לידי התחל"ם

מהגדרות. החברה היותר טובים אומרים שזה 70 מטר. חזרו חזרה לעמדת הטנקים ונשארו שם, אז התחילו חילופי אש, מי שהרים מהם את הראש חטף. חשך - חטפנו הפגזה רצינית מאד של 160 מ"מ מוצאי-שבת. הודעתי מה המצב, אף פצוע לא היה, יכול להיות שנפגע אחד מהרף, בחזיון היו במצב קשה מאד לפי הדווחים. ואז בשיחות שהיו לי אחורה הסברתי מה המצב שלי, ושהבעיה היא יותר חזיון. בלילה חטפנו הפגזה רצינית. בלילה לא כל כך חששנו מכניסה שלהם מכיון שבכל זאת לא מכירים את המעוז.

יום ראשון בבוקר ב-0500 עם אור ראינו ב צידנית שזה צפון מזרח מאיתנו, ספרתי 45 טנקים ויותר מאחורי זה נגמ"שים וכו'.

הם עם הקנים בעומק, מזרחה מהתעלה כ-2-3 ק"מ אולי יותר. מרחק טווח מאיתנו 2 ק"מ ולא נעים בשטח עומדים, את זה דווחתי ואז חשבו שאני מגזים במספר, נדמה לי שדיברתי עם אמנון אז. זה המספר, שספרתי עד 50 ואז נאמר לי שמחכה להם מערב בצד, אם רק יתחילו להתקדם הם יחטפו. זה היה מצפון, בעמדת הטנקים שם היו ממוקמים כל הזמן, הם לא ירו, צלפו עלינו מ"זנב זין" וזה חיוב להוריד את עמדת התצפית לעמדה מס' 4, ביננו לבין קרב החייל האלמוני התמקם כוח בטווח 2 ק"מ מאיתנו בסביבות נח. גודר חי"ר התמקם שם. מה שראינו אח"כ שהם מתחילים לפטרל על הלכסקון החברה האלה מהטנקים מצפון לחי"ר בדרום. באחת הפעמים בסביבות 10-11. אנב אני ב-6 בבוקר עם אור ביקשתי אש ארטילרית את הפגז הראשון קבלתי בסביבות השעה 2 אחה"צ לא בכיוון. היתה לנו בעיה רצינית מאד ביומיים הראשונים לטווח.

בסביבות 1030 (אני כל הזמן מבקש אש לחברה שיושבים לא רחוק מאיתנו).

נגמ"שים נעו על הלכסיקון עצרו ירדו חי"ר והתחילו לטפס 1 1/2 ק"מ. התחילו לעלות לכיוון שלנו. הגיע עד 600 מטר ירינו עליהם עם ה-81, ביקשתי אש ארטילרית לא קיבלנו. הם עשו לאחור פנה עלו על הזחל"מים ושוב המשיכו לפטרל על הנגמ"שים. ביום ראשון אחה"צ בסביבות 0530/5 היתה לי שיחה עם אריק שרון. הוא אמר להתכונן, להכין את החברה לפינוי. במשך הלילה אנחנו נפנה אתכם. יותר מאוחר תדבר עם מפקד האגד הארטילרי. ותתאם את החילוץ. יום א' עם חשך חטפנו הפגזה רצינית ושם נפגעו לנו 2, אחד מהחברה המודיעין שלא הצליחו לצאת כשחגרו את החגור לעלות על הנ"ג נכנס הפגז הראשון על המעוז וכך הם נשארו, הרינו 32 איש. ביום ראשון קיבלנו הפגזה רצינית ואז ניתק לנו הטלפון, גם האנטנה הלכה, היו כמה רגעים טובים, אחרי השיחה עם אריק, עד שהתבקשנו דרך אנטנה החרום של הבונקר השני.

2 נפגעו, הרופא טען שהוא רוצה פינוי של הפגוע בראש, פגוע שני היה ביד מרטיסים. אמרו שישתדלו לבוא דרך-אנב, אני גם ביום שבת, וביום ראשון יצא לי לעקוב אחרי הטנקים שכאלו היו צריכים להגיע לפורקן ובאחד המעכבים ראיתי איך שהם יוצאים במספר נדמה לי שהם היו 2 טנקים, כשהם הגיעו לטווח 2-3 ק"מ מאיתנו. עקבתי אחריהם. המפקד נתן הוראה אחורה וכאילו להגיע לכיוון עכביש. הבנתי שכולם נחים בדרך.

יום שני בבוקר היה יותר שקט כאן התעוררה בעיה רצינית. אני דרך אנב לא ידעתי מה הולך בכל

הגזרות, מחלצים, לא מחלצים במצמד ידעתי מה הולך, בלקקן לא ידעתי. ביום שני בשעה 2 התחילו לעלות על מצמד. הוא הדליק טנק או שניים ונסוגו. לכיוון החווה הסינית. אני כל הזמן לא הייתי מודאג, חשבתי נשב נחכה מה שיהיה יהיה יגיעו כוחותינו והמצרים לא מתכננים לקחת מעוזים, אלא בין המעוזים ללכת קדימה. הבנתי שחזיון יושב להם על הכביש. הולכים גם על מצמד הבנתי שזו שיטה. עלו על המצמד הוא גירש אותם פעם. בשעה 0430 שמענו שחזיון נגמרה. לא ידעתי אז את כל הסיפור שלא כל חזיון אלא לפי הקשר, בונקר חמ"ל הלך. ומצמד בדרך.

אני בסביבות 6 הודעתי בצורה לא ברורה. אנב אני חייב לציין דבר נוסף, יומיים לפני המלחמה הפריעו לנו בקשר האלחוטי, אי אפשר היה לדבר בקשר האלחוטי. ואז פשוט הקפצנו בדרום פעם דרך מרגנית שהיתה חטובה. כאן אמרתי שאנו רוצה לדעת עם הלילה יש חילוץ. לי היתה הערכת מצב פשוטה שביום שלישי

בבקר יעלו עלינו מצפון, מפני ששום הם התמקמו בצורה רצינית, טנקים הגיעו לכיוון ההוא לאורך התעלה. המרגמה שלי ביום ראשון בלילה נגמרה, נשארו לה 50 פגזים שאותם רציתי להשאיר לא להרוג את כל הצבא המצרי עם זה. הבעיה היתה שהיא קיבלה פגז ישיר. אנחנו כל הזמן היינו תחת הפגזה של 160 מ"מ. הבנתי שלעשות מלחמה בתוך המעוז אי אפשר כיון שלא היה קשר בין 2 עמדות בתוך התעלה. זה היה מעוז מרוסק. בונקר חמ"ל ותאג"ת היו 2 פתחים חסומים לגמרי. פתח אחד פתוח לכיוון עמדה מסוימת שהיתה ליד עמדת שער. ופתח לחצר שאפשר היה לצאת רק בזחילה. אני הבנתי שאם אני נשאר במעוז יום שלישי בבוקר, אני נתקל בקרב פנים אל פנים עם המצרים, לא רציתי את זה.

אז הודעתי שאני הולך לעשות צעד דרסטי, אם לא נותנים לי תשובה שהלילה מחלצים. שאלו מה הצעד הדרסטי עניתי אני הולך לחילוץ, אני רוצה להיחלץ לבד בכוחות עצמי ואז הגיע שיחה עם אמנון, שאלת מה אני הולך לעשות אמרתי כללית - מה. אני מתוכנן ללכת מדרום, מרחק כזה וכזה מהכביש ואיפה כוחותינו יושבים. לפני כן אמרו לי - המתן.

עליתי שוב לקחתי את ס.ל.ס. הגדול שהיה תקין. היה ירח אפשר היה לראות את כל ציר הנסיגה. היה לי מזל אחד גדול, שהמצרים עד שלא נכנסו חשבו שבפורקן ב' ישבו בה, פורקן ב' קבוע קיבלו הפגזה. נתנו לי את ה-או.קיי. לנסיגה.

כללית אני חיכיתי לירח שישקע. השעה שגמרנו עקרונית שאני יכול לסגת היתה לפני 8 בערב. היה לי 5 שעות להכין את הכל בדיוק כמו שרציתי.

הספקנו להכין את החברה ולתדרך אותם. לשרוף את מה שצריך היה, את מכשירי הקשר לא רציתי לחבל כי לא ידעתי מה יקרה עם אני כעבור 1-2 ק"מ ידפק ויצטרך לחזור. סיכמנו סופית הוצאתי את החברה החוצה ארגנתי אותם לכוחות. זה היה בנוי כך. אני הלכתי בראש, הקצין השני, שוקי, הלך במרכז. היה מצב שלכל 4 חיילים היה סמל. ב-0230 זחלתי לתוך הבונקר, הודעתי על יציאה. היו הפרעות רציניות בקשר. קצין האג"מ של החטיבה רצה שאני ידווח כל כמה ק"מ איפה אני נמצא. הערה חשובה לפני כן שאלתי איפה כוחותינו אם ב"נוזל" אמרו לי. לא בטוח שיהיו ב"נוזל" עד הבוקר אבל ל"חמוטל" אתה יכול להגיע.

תפסתי את הכיוון הכללי דרומה. יצאנו ב-0230 כשהירח בטוח שקע. בריצה פראית עברנו את העסק. עליתי על מוצב חוט שלהם 30-40 מטר. מוצב חוט שלא הצלחתי לזהות אותו קודם ב-ס.ל.ס. עקפתי אותו. איבדתי את שוקי בהתחלה. הכיוון היה ידוע גם לו. הוא עלה ראה מרחוק חניון עקף אותו. הגעתי לרגלי חמוטל בסביבות 7 בבוקר. כשהאיר והגעתי לחמוטל נעשה לי חושך בעיניים. אני מסתכל רואה טנקים שלהם בכמויות על ה"טליסמן" קרבות "שב"ש" ואני יושב באמצע מנסה ללכת, ואז חי"ר התחיל לירות עלי. תפסתי קשר. בסביבות 0730 הגיע אלי שוקי עם שאר הכוח. התקשרתי עם אמנון, זה לא היה פשוט, הייתי צריך לעלות למעלה. על הגבעה למרות שירו ולעלות 2 חברה אחד על השני ואת האנטנה הגבוהה. ואז יכולתי איכשהו ליצור את הקשר הראשון. בסביבות 11-1130 שמעתי פעם אחת שנגמ"שים הגיעו נדפקו בדרך. יותר מאוחר הגיע שאול שלו עם הטנק שלו עם הטנק שלו אותו הצלחתי לראות רק כשירדנו. ההרגשה היתה שאני לא יודע לקראת מה אני הולך. שאול לחץ לי את היד שאלתי אותו מה הולך עם לקקן. הוא אמר לי שכולם התפנו. הבנתי שהפשע לא היה נורא משם עם זחל"מים והביתה.

אני רוצה כמה מלים על "מצמד", מצמד באמת לא היתה תחת מלחמה רצינית. כללית הוא ביקש אש על מוצבנו. אמרו לו אתה מקבל. ואז הוא נכנס לבונקר וחיכה, הוא לא קיבל. כשהוא רצה לצאת הוא ראה שהמצרים נמצאים בתוך המוצב.

היה לו ביום שני הרוג אחד מפגז בערב. ואז הם שילשלו רימונים פנימה. הוא הבין שאין לו סיכויים. אחד החיילים שידע ערבית הודיע שהם רוצים להיכנע והם נכנעו כולם. בשבי, נדמה לי, שהרגו להם עוד אחד. בקשו לחילוץ שלו, אנחנו תחקרנו השבוע את לקקן. מסתבר שהם ראו כוחות שריון אויב והרבה חי"ר דרומה ממצמד.

כלומר :- אם הוא היה צריך לצאת רכוב על הציר לכסיקון ואח"כ לעלות על ציר עכביש

אם היה עושה את זה, כפי הנראה היה נדפק.

לפי התאור שלהם ביניהם לבין מצמד היו מצרים ביום ראשון.

בני - סמג"ד של שאול של ¹¹ז"ל

לגבי שבוע לפני המלחמה, הכוננות, אני שמעתי מהד"ר של חזיון, שהקצין השני לא ידע שיש כוננות ג', לא ידע בדיוק אם זה א'-ב'-ג' או ג'. היתה כוננות רצינית, היו ביקורות, היו הוראות חמורות גם למעוזים, גם לטנקים, שינה עם בגדים ועם געליים. יחד עם זה הגיעו כל מיני דיווחים, מה שקרה, העבירו את הכל למעלה, מהגדוד ומהחטיבה באו לראות מה שקורה.

מיום חמישי נתנו לכמה קצינים לצאת הביתה. באותו לילה ב-2 החזירו אותם חזרה. הבנו שהכוננות לא משהו רגיל שקורה בסני, פה זה משהו רציני. המג"ד ירד לפלוגות, דיבר, תידרך את המ"פ להכין את הכלים. באותו שבוע היתה שבוע של כוננות ירדו חוליות טכניות והכינו את הכלים, בדקו שיש ציוד והכל מוכן וכשיר.

מיום שישי בלילה, התקשר קצין האפסנאות של החטיבה ואמר למשורר משאיות ר.ו. הבנתי שהעסק הזה הוא רציני והולכים לקראת מלחמה. אני גם הייתי ביום שישי אחה"צ בחזיון ואמרתי למפקד המעוז - מלחמה.

ביום שבת לקראת הצהריים המג"ד נקרא למח"ט. הוא חזר, אסף את קציני המטה. מהלשכה ירדנו לחמ"ל. הוא הסביר על אפשרות הפתיחה באש, בשעה היעודה. ועל כניסה על "שובך יונים". הוא דיבר עם המ"פים בטלפון תידרוך אותם ואמר שבסביבות 2 התחילו לצאת לחניוני יום במטרה להיכנס לאחר מכן לחניוני לילה לפי התרגולת הרגילה.

באותו זמן בשעה 2 שמענו רביבן בקשר והיתה הפצצה של מטוסים עלממחנה ²⁰⁶ממ. מזלנו היה שהיינו באותו זמן, כל קציני המטה, בחמ"ל. מיד נתן פקודה לטנקים לזוז. המצב היה כמו שתא"ל אמנון רשף תיאר. פלוגה ח' בהכרעה היתה בתנועה לאזור חזיון עם המ"פ והמחלקה קדימה. השניה נכנסת לחניון יום. ופלוגת טנקים שניה היתה בתנועה מהכונקר למעלה, לטנקים עצמם.

פלוגת החרמ"ש התארגנה לתנועה לכיוון ²⁰⁶ממ יש לציין שבאותו זמן היו לנו 4 תצפיות, קו-המים, היתה כוונה לקפל אותם, יצאו קצין עם נ"נ ותידרך את התצפיות לתדרך אותם. הוא לא הספיק להגיע לכלום. בשעה 2 התחילו הדיווחים הראשונים הפלוגות התקדמו קדימה! פלוגה ח' לעבר צומת חזיון לתפוס את הרמפות, את העמדות שהיו מתוכננות לכך. ולאזור צומת דיזי פלוגה ז' ומחלקה בפיקוד סמ"פ לכיוון מצמד.

מיד מספר כלים התחילו להגיע מאזור צומת דיזי המ"פ נפגע ועוד 2 קצינים.

באזור צומת חזיון המ"פ דיווח שהוא מזהה טנקים על הרמפות שלהם. הוא דיווח שהוא משמיר. ושמה נידפקה מחלקה שרצה לכיוון המים. פלוגת החרמ"ש שהיתה בשלב של תנועה לאחור. בסביבות השעה 4 היתה התקפה על טלויזיה של גדוד חי"ר. אנחנו באותו זמן קיבלנו פלוגה שלישית לגדוד מבי"ס. אחה"צ שאול ירד מיד למטה, הטנק שלו חיכה לו בנוזל. 2 טנקים מהגדוד עלו למפקדת החטיבה עוד קודם לכן. וטנק שלישי לא תקין נשאר בנוזל. הגיע פלוגה מ-79 ואני ירדתי איתה למטה לאזור חזיון כאשר הבנו שהמצב בחזיון קשה מאד, יש פצועים, וצריך לחלץ אותם. לי לא היה קשר בהתחלה עם הפלוגה שישבה באזור חזיון. בדרך נשאר לי 6 טנקים עם תקלות שונות. הגעתי כ-4 ק"מ מזרחית לצומת חזיון ופוגש את המ"פ, הסמ"פ עם 2 טנקים. היה ניסיון ראשון להיכנס לחזיון. המ"פ שהיה

איתי נפגע. המשיך הלאה עם הטנק וחילץ את עצמו בעזרת הנהג שלו, נפגעו כלום. לאחר מכן היה עוד ניסיון ושוב נפגעו כלים.

למעשה היה שם מצב שנשארו בסביבות 12, 1 בלילה כשלושה טנקים כשירים. כאשר אני יצאתי משם עם 7 טנקים.

היה מצב שבכניסה הראשונה, שניסיונו להיכנס לחזיון. קצין אחד נפגע ועוד משהו נפגע. אני רצימי לשלוח אותם לתאג"ף שהיה על ציר ספונטני והמתחתי קצת. כי היה נגמ"ש אחד רק, נגמ"ש ה-9 שלו. לאחר מכן שלחתי את הנגמ"ש לתאג"ף בדרך שהוא נוסע לתאג"ף אני שומע קולות ירי. ואז הבנתי שיש שם כוחות של אוייב. הוא דיווח לי שהוא עולה על מארב, הוא נסוג, לקח את התאג"ף איתו ביחד. אני התחלתי לנוע עם הכלים הלא תקינים לכיוון ^{סוג} ~~הסוג~~, כאשר נשארו באזור חיזיון, מצד מזרחית לצומת 2-1^{1/2} ק"מ, 3 טנקים כשירים. המח"ט הודיע לי שמיצבה בדרך על כביש ^{סוג} ~~הסוג~~ - איסמעליה ודרך אלי.

אני דיברתי עם מיצבה בקשר, אמרתי לו איפה אני נמצא, הבנתי שמיצבה צריך להגיע לאזור חיזיון.

אני ממשיך לנסוע ואני שומע קולות ממזרח לי על ציר טליסמן של ירי הבנתי ש ציר חסום ומיצבה נתקל במארב.

מזל היה שמיצבה דיווח שהוא יתגבר על המארב ואני ראיתי אותו עובר אותי וממשיך הלאה מערב ה לכיוון צומת דיזי.

שאלה: אתה היית צפונית לנוזל ?

תשובה: הייתי מזרחית לנוזל. עי טליסמן.

לפנות בוקר הגעתי לתסא, ^{סוג} ~~הסוג~~ התחילו לארגן את הכלים, כי כמות הכלים שהיתה בגדוד היתה מועטה. גדוד 79 נכנס לגזרה ומה שנשאר מ-184 באזור חיזיון בדרום, שלשם הלך שאול למטה. אז אירגנו את הטנקים. באזור חיזיון נשארו 3 טנקים, טנק אחד נפגע, נשארו 2 המ"פ וה-סמ"פ, היו שם הרבה מאד כלים כ-50 טנקים שלהם. הם ירו וירו כל הזמן, עד שנגמרה להם התחמושת וגם הדלק אזל להם. ואז המח"ט נתן להם הוראה והם חזרו.

בערב חזרו חזרה ^{סוג} ~~הסוג~~.

למחרת באותו זמן יום קודם קיבלנו 8 קציני מאגר שבאו לגדוד. הם עשו הרבה הם אירגנו את הטנקים שהיו פגועים, חלק שידוני הבאתי וחלק שנשארו באזור תסא.

הגדוד התארגן, למחרת ירד לאזור חמוטל ומכשיר אני תפסתי חלק אחד ושאל תפס חלק שני וראינו הרבה מאוד כלים ואבק מאזור החווה הסינית שנעים מערבה.

שמה לא היה לנו שום ירי, חוץ מירי ארטילריה אלינו, מאחרינו היו 2 סוללות של ארטילריה והם כל הזמן ניסו לפגוע בהם. קיבלנו הוראה לנוע לעבר הגזרה הדרומית, נסענו לאזור ^{סוג} ~~הסוג~~ התארגנו וירדנו מיד דרומה. קיבלנו את השנוי משימה וחזרנו בחזרה לאזור יוקון התארגנו לחניון לילה.

למחרת התקדמנו מערבה. הניסיון לחלץ את אנשי פורקן לאחר מכן לאזור חמדיה וכביש טלויזיה.

מג"ד 52

הגזרה הדרומית, הגדוד שלה בצפון היה על הברוצר ודרומה עד ראס טודאר.
 מבחינת מעוזים: - בוצר וליטוף מאויישים ע"י אנשי חט' 16. מפצח, ניסן מזח - נח"ל.
 אוגרונית אוישה יומיים לפני המלחמה ע"י אנשים של 424 ו-4 אנשים מהמזח. ביום
 שבת בצהריים ירדה ממנו אחריות לטובת 424 דרומה למבדר.

פלוגות טנקים - 3: - פלוגה א' יושבה בצידר, פלוגה ב' בנוצה, פלוגה ג' במצווה סה"כ 31
 טנקים. כאשר ביום כיפור קיבלתי עוד 2 טנקים. 3 טוללות ארטילריה כפי שאמרו ג' ירד, קרטמונה
 ונכרון.

פלוגת סיור היתה בטלפטיה שעשתה את הפעילות השותקת בקו.
 מבחינת התגבור בגזרה הדרומית, כפי שהיתה התמונה בכל המקומות בין ראש השנה לכיפור היו כל
 ההתרעות של המעוזים. הכל הועבר למעלה. היתה החזרת אנשים מחופש ביום שישי בבוקר. מבחינת
 הגדוד, היה מוכן לחלוטין מבחינת כוננות טנקים, כל הטנקים מאויישים ומחומשים, למעוזים נתנו כל
 ההתרעות וכל ההסברים שבאו בחשבון והובאו לידיעתנו. במסגרת החטיבה ניתנה קבוצת פקודות
 ראשונה ביום שישי אחה"צ ודובר עליו לקראת ערב בשבת בשעה 6.

ביום שבת בשעה 12 היתה קבוצת פקודות בתסא^{סג} ובתחילת קבוצת הפקודות דובר על "שובך יוניים"
 בשעה 5. עם סיום הישיבה כמה דקות אחרי אחת הגיעות טלפון והמח"ט אמר: כוננות ספיגה מידית לבצע
 לקראת 2. כל התוראות לגבי "שובך יוניים" והתחלנו לבצע. חלק מהדברים הספקנו לבצע, חלק מהדברים
 לא הספקנו לבצע. עליתי על הג'יפ נסעתי עם מ"פ הסיור. נחום שמו ז"ל נסעו לכיוון המיתלה באזור
 כביש הג' ירד ראינו את המטוסים תקופים את אום חשיבה ואת כל הפלוגות. הרשת היתה חסומה במשך
 20-25 דקות אי אפשר היה להוציא אף מלה בקשר. רצתי מהר לחמ"ל המיתלה התערבתי מה קורה
 אמר לי הסמג"ד שיש צליחה בכל הגזרה. השארתי את נחום בחמ"ל, ירדתי לנוצה לקחתי את הטנק.
 בינתיים החט' נתנה פקודה ל-3 הפלוגות הטנקים לעלות לעמדות ולפתוח באש. פלוגה א' יצאה מצידה
 ונסעה לתפוס את הרמפות צפונה לכפר. פלוגה ב' יחד איתי נסענו אל הרמפות שמול מפצח, פלוגה ג'
 של בועז יצאה ממצווה ונסעה אל עמדות הטבעיות ליד ליטוף. המצב היה שאם היציאה כאשר הטנקים
 היו חלקם ליציאה חלקם בהכנות ליציאה ירדו מטוסים על כל פלוגות הטנקים, אף טנק לא נפגע היו 2
 פצועים בפלוגה ב' בנגמ"ש הטכני פרט לזה כל הטנקים יצאו מידית.

הסתבר שבאותו פרק זמן צלח חי"ר מצרי ותפס את הרמפות. פלוגה א' שהגיע לאזור ניסן מצאה את
 הרמפות של הכפר כולם תפוסות ע"י חי"ר והיא נלחמה לחילוץ עצמי קודם כל, ותפיסת הרמפות.
 כנ"ל היה המצב באזור פלוגה ב'. פלוגה ג' למזלה אין בה רמפות אלא עמדות טבעיות כדיונות כך
 שהמצב היה הרבה יותר טוב. אני אתאר מצפון לדרום מה שקרה במקביל.

פלוגה ג' של בועז הגיע עד ליטוף אל העמדות שלה והיא זיהתה 2 מאמצים של נגמ"שים מצרים חוצים
 את המים. כוח אחד ליד ליטוף וכוח שני באזור ציר סוגפן. פלוגה ג' בטווחים קצרים השמירה מיד
 18 נגמ"שים במקביל נגמ"שים מצריים התחילו לעקוף את ציר סוגפן באזור צומת הג' ירד.

חלק אחד של הפלוגה שינה מקום ורפק אותם. מרבית הנגמ"שים הושמדו וסה"כ הסתבר שזה היתה חט'
 מצרית שהיתה לה משימה לכבוש את המיתלה. חלק מהנגמ"שים הצליחו להסתגן עלו על כביש הג' ירד.
 אלו שהמשיכו מזרחה פגשו את גדוד 46 שכבר היה בתנועה והושמדו, חלק פנו דרומה נכנסו לדרך
 החתם לא הצלחנו לאתר אותם עד הלילה.

המצב היה שחי"ר מצרי עלה על ליטוף, פלוגה ג' עשתה את החדירות לליטוף, המצב היה בשליטה די
 טובה של פלוגה ג'. כאשר ליטוף ה² שהיה מדולל נכבש מיד, ליטוף א' הוגן ע"י פלוגה ג'.
 בפלוגה ב' המצב היה הרבה יותר קשה. כל הרמפות כאן היו תפוסות ע"י חי"ר מצרי. ירו טילים
 סאגרים מהרמפות, מהצר השני, וירו בזוקות מהרמפות הקרובות.

מיד בהתחלה נידלק לנו טנק אחד על הרמפות הדרומיות ו-4 אנשי הצוות נהרגו. 2 טנקים קיבלו פגיעות מבזוקות. מנסיון חילוץ של הטנק הראשון נפגע לנו עוד טנק ונהרגו שם 2 אנשים המ"מ נפצע קשה. סה"כ נשארנו בשלב הזה 3 טנקים תקינים, הטנק שלי ועוד 2 טנקים. בשלב הזה הצלחנו לדפוק את מרבית החי"ר המצרי על הרמפות. כדי לטהר סופית את השטח קראתי לפלוגת הסיור, הבאתי אותם מהמיתלה, והוא הצטרפה אלי 5 נגמ"שים בפיקודו של נחום ז"ל. עשיתי התקפה משולבת של חי"ר וחרמ"ש כאשר אני תוקף עם הטנקים שנשארו, עם המ"פ חנוך ז"ל מצפון, אני מדרום עם פלוגת הסיור. שטפנו את הרמפות והמצרים ברחו, זרקו את הנשק, את החגור וברחו. בשלב הזה שיננו כיוון עלינו על הכביש התעלה נסענו צפונה ושטפנו את השטח. הטנקים ממזרח הכביש, אני על כביש התעלה, והנגמ"שים ממערב לכביש צפונה.

בשלב הזה התחילו רמדומי ערב. חנוך, מ"פ שהיה כבר פצוע, המשיך לפקד על הפלוגה. השלב הזה הוא קיבל טיל ונדלק הוא ועוד איש צוות נהרגו. הצליחו לברוח. בשלב הזה נשאר רק הטנק שלי כשיר.

סמ"פ שהתותח שלו היה מושבת ממיפני גזים הילץ נפגעים נשארתי כאן על הרמפה טנק בודד ופלוגת הסיור נכנסתי ליד מפצח כי לחניון לילה. מתוך כוונה לתאר למפצח ב' בלילה ולהוציא את המעוז המדולל.

אני רוצה רק להזכיר שמפצח א' כשהתחילה הלחימה הצליחו לצאת ממפצח א' ורצו לטנקים שלנו כולם והתפנו לא ידענו מה קורה עם מפצח ב' והיינו מוטרדים מאד בקשר אליהם, לכן עם לילה רציתי להיכנס למפצח ב'. פלוגה א' באותו שלב נהלה לחימה קשה מאד כאן ברמפות הוא הצליח להכניס מיד 3 טנקים למזה לפי "שובך יונים" המ"פ פה לחם על הרמפות כאשר מיד נידלק טנק אחד ועוד טנק אחד נפגע מטנק. סה"כ נשארו בשלב הזה 3 טנקים טובים תקינים של פלוגה א' בפיקוד המ"פ, טנק אחד פינה פצועים, נפגעו הרבה מאד מפקדים מנק"ל של פלוגה א' וחולצו אל הרופא של המזח, ושמה למעשה נשאר הצוות הזה של הפצועים בתוך המזח, ושם הוא נשבה. סה"כ עם ערב נשארו למ"פ 3 טנקים כאשר נעשה גסיון לקראת ערב לחדור למזח עוד פעם. המ"מ, טגן דוד, היתה מחרזת מוקשים בכניסה למזח הוא עלה על מוקש. המ"פ שנשע אחריו חיפה עליו, הצוות הצליח להיחלץ, הטנק נפגע, נשארו 2 טנקים מפלוגה א'.

המצב בערב היה כדלהלן

אני עם טנק אחד פה על הצומת עם פלוגת הסיור, פלוגה ג' באזור ליטוף מצבו פחות או יותר שפיר כאשר טנק אחד של נפע, ו-2 אנשי צוות נהרגו. הטנק שבר ציר ונעלם לנו ולא מצאו אותו עד היום ופלוגה א' עם המ"פ ו-2 טנקים פה. במקביל, התחילה פה הפגזה כבדה מאד על הרמפות וכשהחשיך מיד נפגע הנגמ"ש של מ"פ הסיור ו-3 האנשי הצוות ועוד המ"פ נהרגו מפגיעה ישירה. כשראיתי שזה לא מקום לנגמ"שים בהפגזה הכבדה הוצאתי אותם, (זה היה בסביבות 0630 בערב) ונשארתי פה לבד על הרמפות עד שהגיע תגבורת של 195

מבחינת מצב התגבורות שהגיע אלינו לקראת שעה 0430 גודד 46 חבר עם פלוגה ג', ומג"ד 46 קיבל את הפיקוד על הגזרה יחד עם בועז המ"פ שלי. אני נשארתי פה בשעה 0800 בערב הגיעה אלי פלוגה כ' של 195 עם מוטי פז, הוא הגיע עם 11 טנקים, 3 טנקים שמתו פה בצומת לחסום נגד כניסות של שמקודם נכנסו דרך טוללת הג' ירד. הוא הגיע עם 8 טנקים והתארגנו כאן. גודד 195 עם 2 פלוגות ירד על ציר טייפון וקיבל את האחידות על הכפר והמזח. פלוגה א', שנשארו עם 2 טנקים יצאה להתארגן בצידר.

למעשה חברנו לכל המעוזים. לגבי בוצר, היתה מחלקה שלי שישבה בבוצר ולא היה לה שם הרבה מה לעשות. ליטוף - בועז נכנס לפנות בוקר של מוצאי שבת, בשלב ראשון בועז ואח"כ נכנסו מ-46 והוציאו פצועים מתוך ליטוף, הם חברו לליטוף הזה היה בשעות הקטנות של מוצאי שבת. אני הסתובבתי כאן באזור מפצח, מצבו של מפצח היה טוב מאוד היה לו פצוע קל אחד ולמעשה לא היה

צורך לחבור אליו פיזית. עלית 4 פעמים באותו לילה אל הרמפות מצפון ומדרום למפצח מתוך כוונה לולות גשרים. היתה אינפורמציה שהמצרים בונים גשרים במים עליתי 4 פעמים הארנו, ירינו ולא גילינו שום פעילות של בניית גשרים. זה לגבי הלילה.

פלוגה א' כפי שאמרתי, יצאה להתארגנות. לגבי הכפר, חברו גם אליו. חברה פלוגה של גדוד 195 אל הכפר והוציאה פצועים. המזח למעשה נסגר כבר בשעות הערב של ה-6 באוק' בגלל המוקשים.

אל"מ דן שמרון

אני שמח להזדמנות הזאת להסביר לאנשי המעוזים שהיו בגזרה הדרומית מה עשו, כי אני שמעתי הרבה פעמים נימה של "עזבו אותנו" או "הפקירו אותנו".

הייתי רוצה שתדעו שזה לא נכון, בעיקר גם כשמעתי היום את התאורים של אנשי המעוזים בגזרות האחרות וזה היה תאור מרגש של לחימה רצינית ושל עמידה בגבורה והייתי רוצה שתדעו שפה מסביבתכם נאמת לו שיחקו בתק' הזאת.

אני לא אטם אתם יודעים אבל בגזרה הדרומית, רק כדי שתדעו מה היה פה. אמנם פה יש יותר חיצים אדומים, עבים אבל, בגזרה הדרומית שמפה לכאן ובגזרה מכאן המרכזית והצפונית היה אותו כח מצרי. פה ארמיה 2 ופה ארמיה 3. בגזרה הדרומית, באותו לילה נכנסו 2 דיוויזיות חי"ר 19 באזור הזה, 7 באזור הזה, חט' הנחתים 130 שנכנסה פה בקצה אנכ שתפקידה היה לחסום את מיצרי הג'ידי והמיתלה. למחרת בבוקר כבר עברה עוד דיוויזיה ממוכנת ועוד חט' שריון עצמאית ואחריה דיוויזיה משורינית 4. כל זה בגזרה הדרומית. מול הכח הזה בשלבים העיקריים עמדה חט' 401 סדירה ראשן עד ה-8 לחודש רק חט' 401 לבד כאן, בלי שום אלמנט של נגמ"שים של חרמ"ש בכלל. באותו זמן היו פה 2 אוג' שלנו. מה-8 לחודש עד 18 עמד פה כוח כולל כוח מילואים של טנקים וצנחנים, אף פעם בגזרה הזאת לא היו יותר מאשר כ-50 טנקים מול כל העוצמה הזאת.

השלב ה-3 של החט' היה מה-18, תנועה מעבר, צליחה והתקדמות, הגענו לכאן בליל 23/24 באוק' עם 17 טנקים בלבד. כאשר סה"כ מהחט' הדרג הלוחם היה מעל 70% נפגעים. אני רק רוצה שתדעו ש-3/2 מהנפגעים של החט' היו בלילה.

ביום הראשון בקו התעלה כאן, אני אח"כ אפרט את השלב הזה כי הוא העיקרי ותבינו גם למה. מבחינתו זה היה שלב הכי קשה, הכי מסובך הכי פחות סימפטי ואשר נוגד את כל תורות הלחימה של שיריון. מבחינת לוח הזמנים, אני לא אכנס לכונניות כולם היו בכוננות, כאשר התוכנית שלנו היתה להיות פרוסים באזור המחנות מוכנים להיכנס להתקפה או תקיפה במוכן צליחת התעלה בצפון או לתגבר את הגזרה הדרומית.

בשעה 0200 תקפו אותנו מטוסים במחנות ושם היו 10 הרוגים הראשונים.

החט' נעה במהירות, כאשר גדוד אחד נע להתחבר אל ליטוף, בוצר ולמנוע צליחה בגזרתו. גדוד שני איתו נע דרומה דרך ציר המיתלה להתחבר למפצח, לכפר ולמזח ולמנוע צליחה, בגזרה.

כשאנחנו נענו יצרתי קשר עם מפקד הגדוד - עמנואל, שאמצנו אותו בהזדמנות זאת והוא נשאר בחט'

אצלנו (בתור סמח"ט). יצרנו קשר, שאלנו מה המצב, יצרנו חבירה כאשר פלוגה אחת נגשה אל עמנואל

למפצח בפיקודו היה האזור הזה. גדוד 195 באזור מזח, כפר עם 2 פלוגות גדוד 46 אזור בוצר, ליטוף

גדוד 46 בתנועה השמיד עשרות כלי רכב ונגמ"שים שכבר עברו קדימה, והיו 15 ק"מ מהתעלה.

כל הלילה הראשון עד למחרת היתה תנועה על קו המים כאשר, בכל מקום שנאמר או היו ידיעות שיש נסיון

לגישור עלו על קו המים וירו. בסה"כ השליטה על קו המים היתה שלנו אם כי פה היו 2 דיוויזיות חי"ר.

בסה"כ הטנקים אצלנו באותו יום אופי המלחמה היה התגברות על מארבים ולא חלחימה ככח מרוכז.

שיטת הלחימה על המעוזים כדי לשמור עליהם ובמקביל לנוע לפרטל כדי למצוא את נק' הצליחה
זאת היתה שיטה שחייבה כניסה דרך מארבים. כל הזמן בלי הפסק. בלילה, כאשר הם עם וכך,
הטנקים נגמרו, האנשים נפגעו בקצב מהיר והעסק הלך.

בסביבות 0200 בלילה, לי כבר היה ברור שזאת שיטה שאי אפשר ככה להחזיק והעליתי את
האפשרות או לפנות את המעוזים שאגב כל הלילה אפשר היה לפנות את כולם, פרט למזח שהי נסיון אחר
עם הפלוגה הראשונה להכנס פנימה. על הלשון, כבר היו טנקים בפנים של גודד 52 בכניסה פנימה
הטנק הראשון של המ"פ עלה על מוקש ומיד התחילו בזוקות מהצדדים, היו ומצב המזח היה טוב.
החלטתי שאני יותר לא עושה נסיונות כאלה, רק אם המצב היה קשה וגם אז אנחנו נביא לשם גורר' (הכלי
בשביל לפנות מוקשים) הכאנו אותו. הוא גם נשבר בדרך ואם יהיה צורך נרכז ארטילריה ונעשה את
הפריצה מסודרת פנימה ולא נעלה. ענין פינוי המעוזים בלילה לא אושר, וגם לא היה כח טרי להכניס,
לתגבר או להחליף את המעוזים שכבר היו עם מעט לוחמים כתוצאה מנפגעים. המשכנו באותה שיטה שהיא
שיטת שחוקה איטית אבל ברורה. בשום מקום אי אפשר להפעיל את כל הכח אם כי השתדלנו מאוד שישארו
מסגרות של גודדים לפחות פלוגות בכל מקום אבל שיטת התנועה בין המעוזים גמה את האנשים ואת הטנקים
לאט לאט.

למחרת בבוקר כל החט' (כולל גר' 52) נשארו 23 טנקים כשרים מתוך 96 של ההתחלה כאשר את
העמדות האלה האמרתי כשאנחנו פנינו עם 23 בכל הגזרה בגזרות האלה היה פי 10 יותר משלנו אולי יותר.
למחרת בבוקר בסביבות 0900 התחילו הטנקים הראשונים שלהם לעבור 23 טנקים זה לא סגירה הרמטית
והיו מעברים שלהם ואז טנקים שלנו עזבו. מידי פעם את הקו, תפסו עמדות וחזרו.
אח"כ התקשרתי לאלברט ז"ל - ואמרתי "עכשיו אפשר להחליט סופית". והם לא הצליחו להעביר פה טנקים
אני קראתי שהיו להם ביותר לפתוח פריצות.
אמרתי לו להחליט מיד או שאנחנו נשאר על יד המעוזים או שבולמים צליחה.
ההחלטה היתה בשלב הז לנתק מגע מהמעוזים ולבלום כניסה של כוחות מצרים לסיני. היה ידוע שמדרך
אלינו לתיגבור גודד מילואים שנוסע מאילת על זה אנחנו צריכים לסמוך. עברנו פה להגנה ניידת. אני לא
נכנס לפרוט. עשינו נסיון לפנות את ליטוף.

טנקים שלהם הגיעו לאזור של הסוללה שדילגה אחורה ולכן לא היה להם טווח לליטוף. בסביבות
0200 ליטוף התקשר ואמר שנכנסו אליו פנימה לקחו 2 שבויים, הם נכנסו והודיעו שאם לא נכנע הם
רוצחים את כולם, לא היה אישור ביקשתי אישור שהמעוז יכנע. דיברתי באותו זמן עם הרופא שהיה החבר.
אמרתי לו שנתקשר עם עוד טנקים ונקרב את הארטילריה ונתחיל להפגין את המעוז עצמו בהנחה שהמצרים
יברחו. הטנקים יתקרבו אבל לא עד הסוללה עצמה. 2 הצדדים ירו ואתה תגיד לי מוכן תספור 45 שניות
יהיה הפיצוץ תצאו תעלו על הטנקים.
הכל הלך וכשהם רצו החוצה בחורים נעלמו, שעה לא מצאו אותם.
אני רוצה לומר שאח בוצר פינינו ב-8 לחודש את ראט מסלה באותו לילה.
במעוז הזה, הם היו עם כמה זחל"מים בלי תחמושת.

אנחנו הגענו לליטוף, הפלוגה המסייעת זה היה פיקוד של גדוד שריון אני הגעתי עם המ"פ ביום שני בלילה כשאנשי המעוז היו צריכים להתפנות למחרת בבוקר. לא קיבלנו תידרוך על האזור, המ"פ לא הגיע אלא רק למחרת קמ"ן קמב"צ לא בא וכך קיבלו את המעוז כשבתור סמל שהייתי צריך להיות אחראי על הציוד לא הספקתי לקבל בצורה מסודרת ולדעת איפוא נמצאים כל האביזרים ותחמושת, מנות קרב וכו'.

החברה הגיעו ביום שלישי וחכף נכנסו להתארגנות כשגדי הולך עם כל חייל ומסביר את העמדה שלו. באותו ערב כשעשינו תרג' ל של כוננות ספיגה וכוננות פשיטה ללא תרגיל חבירה וכך כל ערב כשגדי ז"ל עבד על זה קשה מאוד היא ממש עבר מחייל לחייל דאג שיגיעו תוך שניות ושכל חייל ידע להגיע לבונקר הנכון ומהבונקר לעמדה זאת נק' אחת. גסוי כלים לא עשינו כי לא הספקנו וגם במעוז עצמו כל פעם שגדי ביקש גיטוי כלים היינו מקבלים 10 דקות זמן ועד למלחמה לא הספקנו לעשות את זה. המאגים, מרגמה 52 הפריעה לי במלחמה כשהיא לא ירתה.

עוד דבר אחד. שלא הזכירו את זה ממעוזים אחרים, התעסקה במעוז היתה עצומה. החיילים נפלו מהרגלים, היה סדר יום וכל פעם הכניסו לנו עוד משהו, עוד סיור, עוד עמדה הגענו לבסוף למצב שהיו לנו 4 עמדות כשהחברה שהיו לפנינו החזיקו רק 2 עמדות וחברה נפלו מהרגלים. הגענו ליום כיפור, שישי הודיעו כוננות רק קצינים תצפית בלילה. בבוקר הודיעו שלסיור יוצא קצין, יצא כדי להכניס את ליטוף ב' לתצפית. ישנו שם עד 0800 כשהקצין הזה מיכה ז"ל חזר, יצא לסיור. עד 1200, ב-1200 חזרנו למעוז, מחציתם פנו לתפילה, שאר החברה התישבנו היינו הרוגים לגמרי.

צריך לציין שגם כל מי שלא יצא לסיור ישב בתצפית או בעמדה מ-0600 בבוקר כן שכולם היו ממש באפיסת כוחות, את השעה המדויקת אני לא זוכר. אני זוכר שגדי התכונן ללכת להתקלח ופתאום כוננות ספיגה חוץ מליטוף ב' לא הספקנו לקפל אותו. שמעתי משחורתי (?) ששאל למה לא עושים את זה וגדי אמר שאין לנו זמן כשביל זה. החברה הגיעו תוך שניות לבונקרים כולם פרט לגדי המ"פ השארנו עוד חייל אחד בעמדת ג"ט. ההפגזה התחילה, זה היה עניין של דקות. מה שאני זוכר היה לנו טרקטוריסט ורצתי למעוז להביא לו שכפ"צ ועוד לפני שהגעתי התחילה ההפגזה.

הרגשה של כוננות, מיוחדת לא היה לנו. היו לנו תירגולים כל חייל ידע מה זה כוננות ספיגה וכו'. אך לא היה הרגשת מתיחות בדווחים למח"ל של גדוד 52 כל פעם שהיינו מדווחים על דבר מיוחד אמרו "תפסיקו לבלבל את המוח, רשמנו". הם הו רידו לנו מהאזירה של כוננות, וגם כשישבנו בהפגזה חשבנו מלחמת התשה. גדי ישב בעמדת הפריסקופ. מיכה המ"פ לא רצה לשבת. הרופא והחובש ישבו בתאג"פ שהיה צמוד. מידי פעם עברתי אליהם המורל היה גבוה, התחילה מלחמת התשה מחדש, עוד מעט הטנקים יבואו וזהו. תוך כדי הפגזה פתאום כוננות פשיטה אני לא דיברתי עם גדי יותר אני מעריך שגדי ראה את המצרים עולים על הגדרות והוציא אותנו. היציאה לעמדות נעשתה עד כמה שאני ראיתי במהירות מקסימלית.

מבחינת איוש העמדות - עמדת הפריסקופ היתה כאן, ההתקפה הגדולה היתה באזור הזה כך שהיתה עמדה כאן ובעמדה ה-5 גדי. זאת היתה הפעם האחרונה שראיתי אותו. הוא ראה שהמצרים עולים מכאן, חזר למעוז אלי ורץ הנה. הייתי בתעלה הזאת כשאני עם הרג"מים באופן טבעי רצנו למרגמות והוא צעק לעלות לעמדה 7. עלינו הגענו לעמדה 7. עלינו הגענו לעמדה ואז התחילה ההרגשה של פחד. כשאני מתאר לעצמי שכל מי שעבר את זה הרגיש את זה. עלו עלינו מאות מצרים, ראינו סירות וחיילים על הגדרות בעמדה 7. על העמדה שלי לא היתה התקפה כל כך רצינית אבל הם השתמשו במארבים. בשלב מסויים לא נורתה אש לכזון שלנו. הם התחילו לעלות יותר דרומה לאזור של עמדה 4 באותו שלב אני ירדתי עם הרג"מ שנשאר חי ואז ניתקלתי בדבר שלא היה לי במילואים הקודמים. התחמושת לפי הפקודה שהיתה לנו בעמדת המרגמות צריכות להיות לנו מס' מסויים של פצצות חנ"מ ותאורה בכל אופן כל הפצצות באותה תחמושת היו בארגזים עם הכל. לקחתי עם המרגמה, כוונתי אותה פחות או יותר ואז אמרתי לבני אתה נשאר פה

אני מביא לך פצצות. קצב אש גדול לא היה אבל שמענו שהצלחנו להטביע סירה. באותו שלב לא יודע אם זה 5 דקות או יותר נפגע גדלי ומיכה קיבל את הפיקוד. מיכה לא היה בעמדה אלא רץ בשלב יותר מאוחר שמעתי שהוא רץ בשלב יותר מאוחר שמעתי שהוא רץ מעל לתעלות, ואז מיכה בא ולקח אותי ואת חנוך רייבר ז"ל לאזור הזה, עמדות 1 ו-2. בשלב זה כבר ראיתי כמה גויות בעמדה 4 ו-5, ושם היתה מלחמה. נגמרה התחמושת, היתה לי שם מרגמה 52 לפני המלחמה. פגז אחד הלך ופגז שני נגמר ואז התחלתי עם רימונים ובשלב זה יצאתי מהמשחק. בשלב זה שאני נפצעתי ואולי 10 דקות יותר מאוחר, נוצר מכחנית פיקוד מצב שגבלי המ"פ היה פצוע קשה ושכב בתאג"ד, מיכה המ"מ היה הרוג, אני שהייתי סמל המעוז הייתי בלי הכרה, 2 המ"כ הנותרים: חנוך רייבר ודוד סדמונד נהרגו. את הפיקוד קיבל בני פיינשטיין, רגם ואם דן שומרון מספר על ההרגשה של החבר'ה שהזניחו אותם, נדמה לי שכאן נשארו חבר'ה בלי מפקד וחיכו לעזרה כלשהי גם בפיקוד. השאירו אותם בודדים. אחרי שנפלו המפקדים, ההתקפות של המצרים נשברו. הם לא המשיכו להפגוז את המעוז, הם נהרגו מטביבו. שמעתי כאן שהיו שם טנקים של גד' 52 (אותם לא ראינו), הגיעו הטנקים של איריה, הם נכנסו וחילצו אותו, את גדלי ושוורץ ויצאו. במשך הלילה הסתובבו טנקים מטביב ל"ליטוף" אבל לקראת הבוקר הם עזבו ועברו לכוון "בוצר". התקפות ממש לא היו על "ליטוף" אלא רק הפגזות, כשהמוצב התארגן איישו 3 עמדות בצורה פחות או יותר מסודרת. לקראת הצהריים הגיעו 2 חיילים שלנו שכבשו קודם לכן ב"ליטוף ב'" והציעו כניעה. זה השלב שדן שומרון דיבר עליו שהוריעו שהמצרים מציעים להם כניעה. הם לא ידעו מה לעשות. החבר'ה לא רצו להיכנע, הם לא חונקו לזה. לי החבר'ה סיפרו אח"כ, שאמרו להם: תברו, תבקשו שהות, תגידו שאתם רוצים להתייעץ עם גולדה, עם דיין, בינתיים אנו נפציץ ונרכך את השטח. בשלב זה, החבר'ה ישבו בבונקר, לא ברור לחבר'ה מכל התחקירים אם זו היתה אש ל כוחותינו או מצרית, יתכן שזה היה שניהם ביחד. 3 חבר'ה שהיו בבונקר אחד נעלמו ואז כשיצאו האנשים (אחרי ההפגזה הם היו צריכים לצאת, לפי הסיכום עם השריון, לרוץ לטנקים) הקשר והרופא, הרופא - החזיק את הקשר כי בצבא הסדיר שלו הוא היה קשר, ואז, כשלא היו לו פצועים הוא המשיך לטפל בקשר. הם יצאו האנשים ורצו למקום שהם חשבו ששם השריון, אחריהם שאר החבר'ה. הם רצו לכוון הטנקים שהם ראו שם, התברר שאלו טנקים מצריים. המצרים התחילו לירות ופצעו את הקשר חג' בי ותפסו את חג' בי ואת הרופא, שאר החבר'ה (מישהו צעק: מלכודת) חזרו למעוז, ואז הסתבר ש-3 חבר'ה חסרים, אותם שלשה שהזכרתי שהיו בבונקר אחד אותם 3 חבר'ה נעדרים עד היום. השערות יש למיניהן. אז חזרו החבר'ה מליטוף ב', הציעו להם כניעה, תוך דקה. ואז הגנרטוריסט של המעוז סירב להיכנע, הוא אמר שהוא יהרוג כל מישיכנע. היה שם רגע רגיש. בני, שפיקד על המעוז דיבר איתו, אמר לו: אנש לא רוצים לעשות מצודה שניה, אתה רוצה, הסתלק לבד. הוא באמת הסתלק לבד. בתחקיר שהיה לנו על "ליטוף" לפני שבועיים שמענו משבוי שנשבה קודם מ"ליטוף ב'" שהוא ראה מישהו ברח וחיילים מצריים רצים אחריו ויותר לא יודעים עליו, כלום. גם הוא נעדר, החבר'ה נכנעו בצורה מסודרת.

אלוף קלמן מגן: אמרתם שעשיתם ותירגלתם

מפקד מעוז לייטוף. אני שאלתי את זה משום שחוץ מזה שהייתי סמל מעוז הייתי סמל מרגמות. שאלתי

ואמרו לי. אסור לך לפתוח את זה, זו הוראה, יש כאן פרס משך

אורי פל' ג' גד' 52: בקשר לחבירה עם 56 - היא התבצעה רק בלילה מאוחר ב-2000-2100 בלילה.

דבר שני - בקשר לחבירה עם "ליטוף" - 2 טנקים שלנו היו על הגדרות הרומיים של

"ליטוף" והם אח"כ חלצו פצועים לשם. אני אישית הייתי בחלק הצפוני של "ליטוף",

עליתי לטוללה למעלה, ואז המצרים ניסו להכניס נגמ"שים דרך הכניסה, דרך ציר

"לכסיקון", כלומר. הכניסה הראשית של "ליטוף", שם עצרנו את הכניסה שלהם לכוון

הזה. בקשר לחבירה עם גדוד 46 ל"ליטוף" - אין לי מה להוסיף כי לא הייתי שם.

לגבי "ליטוף" - אנו הגענו בערך ב-0730. חברתי עם הפלוגה שלי עם מ"פ ג' שהיה

באזור שבין ציר סוגפה לבין הפרצה בשדה המוקשים לבין "ליטוף". היתה שם בעיה

עם נגמ"שים שלא הושמדו עדיין ולא היתה תחמושת. הוא היה צריך למלא מחדש. הוא

ביקש שהפלוגה שלי תשמיד אותם, במקביל "ליטוף" בקשו חבירה כי הם טענו שעולים

עליהם מצפון ומדרום. הם בעצם לא הגדירו את כוון התקיפה וכוון העליה. הסמ"פ שלו

ועוד 2 טנקים ועוד 2 טנקים של פל' ג' מגדוד 52, סה"כ 5 טנקים חברו ל"ליטוף".

בשלב ראשון ומשם הוציאו את הפצועים, כאשר 2 טנקים נמצאים לפני ההצטלבות של

"ליטוף" א' ו-ב' נותנים חיפוי קרוב על טנקים שנכנסים פנימה, טנק שלישי נכנס

לצפוניות כדי לברוק מה קורה באזור חוף האגם. היתה שם התנגדות, ירו עליהם עם להביורים

ועם ר.פי.ג'י. בעיקר, הם הצליחו לפנות את הפצועים ויצאו החוצה עוד פעם, לא דרך

הכניסה המרכזית לליטופים אלא דרך הפירצה בעמדות הצפוניות, ויצאו לכוון מצורה לתאג"ד

דרך צי "אומר" (הציר העוקף מדרום של פולני הקטן). בערך $3/4$ שעה יותר מאוחר יתרת

הגדוד נעה צפונה. "ליטוף" שוב טענו שעולים עליהם, הם בקשו שנכנס לשם. נכנסנו כמעט

פלוגה כ-8 טנקים, לפי מיטב הפירוט של האימון היהודי. וכאן 2 לקחים. ברגע שמישהו נכנס

והדליק אורות, חטף את שלו, בעיקר ר.פי.ג'י. וסאגרים מטווחים של 500-600 מ' כיבינו

אורות, הלך יותר קל.

היתה בעיה רצינית בנושא הכניסה - כיון שהדרך לעמדות, שלא היו עמדות טבעיות, כלומר,

לאזור הרמפות הצפוניות, העמדות שבין הליטופים והעמדות שמדרום ל"ליטוף ב'", כל הדרך

הזו היתה משני הצדדים או מעוקלת, או מפותלת, עם כל מיני בליטות, גבעות. כל מיני הריסות

דברים שמאד הקלו עליהם לתפוס עמדות עם ר.פי.ג'י. עם בזוקות ומאד היקשו עלינו להיכנס

פנימה. הם התמקמו יפה בכניסה ל"ליטוף ב'" ושם נדפקנו מהם די חזק, איבדנו שם 3 טנקים.

ניסינו להיכנס מכוון האנדרטה להיכנס דרך ציר חבירה ל"ליטוף" ב' גם לא הצלחנו. עקרונית

החבירה הצליחה אך ורק ל"ליטוף א'" ושם נמצאנו בצפוניות ובעמדות של הכניסה, ובעמדות

שבין "הליטופים" עד שנתקנו מזרחה.

2 הרברים העיקריים מכאן זה

א. הנסיעה עם אורות שלמדנו לחבור כך וזה לא הוכיח את עצמו.

ב. הגישה המאד קשה לעמדות שהקלה את העבודה לאנשי חי"ר וצריכים לקחת אותה בחשבון,

אם בכלל, כתנאים דומים בעתיד.

מ"מ נפלוגה א' בגד' 46 אפרט רק שלב אחד.

נכנסנו 3 טנקים מדרום ל"ליטוף א'". למעשה נכנסנו לשם כדי לזהות אפשרות של צליחה

מדרום ל"ליטוף א'" ובכלל מדרום ל"ליטופים". הכניסה לחוף היתה קשה מאד, יש הרבה

מאד פיתולים והרבה מאד רמפות, בכל פניה נכנסנו עם אש של תותחים ומקלעים. הצלחנו

להגיע ממש על קו המים, יש שם עמדות לטנק בודד. עלינו על הרמפות האלה, לא זיהינו

צליחה, אלא בעיקר מקורות אש של ארטילריה מצרית ולשם ירינו. זה מה שעשינו שם. כשנענו להתחבר בחזרה לפלוגה הטנק שלי נפגע וישר עסקנו בחילוץ של הטנק שלי, כשמרגע שאותי חילצו נתקתי, למעשה, מגע עם הפלוגה שלי.

סא"ל ירפה

כל מפקדי הטנקים מדברים על חבירה. בקרבות היו כמה דברים שהם לא בדיוק החבירות הקלאסיות שהתאמנו בהם. לכן, כשאומרים חבירה, זה נראה כאילו גניח הגיעו לסנפיר או לעמדות, זה מכפים באש של טנקים את האגפים של המעוז. מבחינת הקרבות - יש מצב שהיות והרבה חי"ר עובר עם סאגרים ועם בזוקות, המשמעות של חבירה היא אחרת, הטנקים בכלל לא צריכים להילחם להגיע עד המקום, ולמעשה עסוקים בהיפגעות ובחילוץ, בהשמדה של מספר מקורות אש, ואפילו אם הם מגיעים למעוזים, לעיתים קרובות זה פחות סיוע למעוזים מאשר פעם חשבנו, מהבחינה הסלאסית מבחינה מעשית - הגיעו למעוז, אבל הסיוע וההדיפה ושבירת ההתקפה, למשל ב"ליטרף" 52 הגעה מחלקה, אבל בכל זאת תקפו כדודר חי"ר, 3 או 4 פעמים בהתקפות חוזרות ונשנות, את מוצב "ליטרף" מבלי שהטנקים, שהם מסוגלים הכי טוב לשבור התקפה כזו, יוכלו באמת לשבור זאת.

אלוף קלמן מגן :

ביום חמישי הבא נמשיך את הסיכום - רק חצי יום. תוכלו להעלות את הנקודות שיש לכם מבחינת לקחים ושנדע את כל העובדות.